

ÅRSBERETNING 2011

Adoptionsnævnets årsberetning 2011

www.adoptionsnaevnet.dk

ADOPTIONS
nævnet

Adoptionsnævnets kontaktoplysninger:

Amaliegade 25

1022 København K

Tlf. 33 41 12 00

Adoptionsnævnet

2012

1. udgave

Publikationen kan hentes på www.adoptionsnaevnet.dk

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indholdsfortegnelse	3
Forord	5
Kapitel 1: Adoptionsnævnets opgaver og sammensætning	7
1.1. Nævnets sammensætning	7
1.2. Adoptionsnævnets opgaver i hovedtræk	7
1.3. Adoptionsnævnets rådgivende børnelæger	10
1.4. Nævnets hjemmeside	11
Kapitel 2: Nævnets behandling af klagesager	12
2.1. Klager over adoptionssamrådernes afgørelser	12
2.2. Klager over de formidlende organisationer og indberettede sager	14
Kapitel 3: Særlige temaer	17
3.1. Fokusområder	17
3.1.1. Informations- og tilsynsrejse til Etiopien	17
3.1.2. Godkendelsesrammer	18
3.1.3. Overvægt hos adoptionsansøgere ("Yoyo-vægt")	20
3.1.4. Konkrete sager om forlængelse af godkendelse	21
3.2. Undersøgelser	22
3.2.1. Tilsyn med Etiopien	22
3.2.2. Undersøgelse af nationale adoptioner 2008 – 2010	23
3.2.3. Tilsyn med genoptagelse	25
3.2.4. Udviklingen i alder og ventetider 2009 - 2011	28
Kapitel 4: Nationale bortadoptioner	30
4.1. Procedure ved anvisning af børn til national adoption	30
4.2. Antallet af børn og godkendte ansøgere	31
4.3. Børn til bortadoption	33
Kapitel 5: Statistik	34
5.1. Godkendelser	34
5.1.1. Fase 1	36
5.1.1.1. ADMINISTRATIVE AFGØRELSE	36
5.1.1.2. DISPENSATION FRA ALDERSKRAVET OG SAMLIVSKRAVET	37
5.1.1.3. SPECIALUNDERSØGELSER	38
5.1.1.4. AFSLAG I FASE 1	39
5.1.1.5. SAGSBEHANDLINGSTID I FASE 1	39
5.1.2. Fase 2	40
5.1.3. Fase 3	41
5.1.3.1. SPECIALUNDERSØGELSER I FASE 3	41
5.1.3.2. GODKENDELSENS INDHOLD	42

5.1.3.3. SAGSBEHANDLINGSTID I FASE 3	43
5.2. Matchninger	44
5.2.1. STATSFORVALTNINGERNES MATCHNINGSSAGER	44
5.2.2. DE FORMIDLENDE ORGANISATIONERS MATCHNINGSSAGER	49
5.3. Hjemtagne børn	54
Øvrige aktører på adoptionsområdet	56
Ordforklaring	58

FORORD

Adoptionsnævnet har også i 2011 haft lejlighed til at beskæftige sig med mange forskelligartede og udfordrende opgaver.

Adoptionsområdet er helt naturligt under konstant udvikling og ændring. Dette gælder blandt andet i relation til formidlingsbilledet. Antallet af internationale adoptioner har været faldende i de senere år, og samtidig har den procentvise andel af børn, der matches med danske adoptanter, og som falder uden for en almen godkendelse, været stigende.

I 2011 har Adoptionsnævnet blandt andet haft fokus på godkendelsesrammerne. Nævnet har sammen med en række andre aktører på adoptionsområdet deltaget i en arbejdsgruppe under Ankestyrelsen. Dette arbejde er mundet ud i en rapport, hvori det foreslås, at begreberne almen og udvidet godkendelse fremover afskaffes og erstattes af én samlet godkendelse som adoptant, sådan at godkendelsen i højere grad afspejler den aktuelle formidlingssituation og de børn, der frigives til international adoption. I forlængelse heraf har Adoptionsnævnet gennemgået et antal konkrete eksempler på matchningssager for at "afprøve" rækkevidden af den foreslåede nye godkendelsesramme. Nævnet har endvidere i november 2011 afholdt en temadag med deltagelse af repræsentanter fra statsforvaltningerne og samrådene, de formidlende organisationer, Adoption og Samfund og Familiestyrelsen, hvorunder der var lejlighed til at drøfte den foreslåede godkendelsesramme. Dette arbejde mundede ud i en afrapportering til Ankestyrelsens Familieretsafdelingen. Adoptionsnævnet afventer nu den endelige stillingtagen til, hvordan en eventuel ny godkendelsesramme skal udformes.

Adoptionsnævnet behandlede i 2011 i alt 43 klagesager om samrådenes afgørelse i godkendelsessager. I 67 % af sagerne blev samrådets afgørelse stadfæstet, hvilket er en højere andel end i 2010, hvor nævnet stadfæstede 56 % af samrådets afgørelser. I 2011 udgjorde klager over afslag som følge af ansøgernes helbredsforhold den største gruppe af klager. I både 2009 og 2010 angik den største gruppe af klagesagerne derimod ansøgernes ressourcer.

Nævnet har også foretaget en tilsynsgennemgang af sager, hvor statsforvaltningerne havde besluttet at genoptage behandlingen af en sag, hvor der tidligere var meddelt godkendelse som adoptant. Formålet har været at få indblik i adoptionssamrådenes praksis i genoptagelsessagerne og i statsforvaltningernes sagsoplysning i disse sager. Gennemgangen førte blandt andet til, at nævnet rettede henvendelse til Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, i forhold til at præcisere beslutningskompetencen i sager, hvor tilbagekaldelse af en godkendelse sker ved enighed.

Adoptionsnævnets tilsynsrejse i 2011 gik til Etiopien. Nævnet har to gange tidligere foretaget tilsynsrejser til Etiopien, men nævnet har fundet det relevant at foretage en fornyet rejse til Etiopien med henblik på at indsamle mere aktuelle oplysninger om formidlingen af adoptioner fra Etiopien. Forud for rejsen havde nævnet indkaldt

og gennemgået en række konkrete sager, hvor børn fra Etiopien var matchet med danske adoptanter i 2010.

Endelig skal det nævnes, at Adoptionsnævnet i det forgangne år har forbedret vores hjemmeside, adoptionsnaevnet.dk, så det er blevet lettere at søge på resumeer af nævnets afgørelser i sager af mere principiel karakter. Det vil forhåbentlig være en hjælp til sagsbehandlere, adoptionsansøgere og andre med interesse for adoptionsområdet.

Anne Thalbitzer
Formand for Adoptionsnævnet

KAPITEL 1: ADOPTIONSNÆVNETS OPGAVER OG SAMMENSÆTNING

Adoptionsnævnet blev oprettet i 1976 som et uafhængigt klage- og tilsynsorgan.

1.1. Nævnets sammensætning

Adoptionsnævnet består af en formand, der skal være landsdommer eller højesteretsdommer, samt ni medlemmer. Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, stiller sekretariatsbistand til rådighed for Adoptionsnævnet.

Nævnetsmedlemmerne udpeges for en periode på fire år ad gangen.

Nævnets sammensætning var i 2011:

- ◆ Formand, landsdommer Anne Thalbitzer
- ◆ Næstformand, afdelingschef Dorrit Sylvest Nielsen
- ◆ Psykolog Lisbeth Liebmann
- ◆ Psykiater Hans Mørch Jensen
- ◆ Socialrådgiver Pia Eriksen
- ◆ Intern mediciner Jan Erik Henriksen
- ◆ Pædiater Charlotte Olesen
- ◆ Børne- og ungdomspsykiater Lisbeth Kortegaard
- ◆ Konsulent Stig Fog (lægmedlem)
- ◆ Ingeniør Morten Kaare Hansen (lægmedlem)

1.2. Adoptionsnævnets opgaver i hovedtræk

Der er fastsat en forretningsorden for nævnet, som i § 2 beskriver nævnets væsentligste opgaver.

Nævnets opgaver vedrører følgende tre hovedområder:

- ◆ Klager over afgørelser truffet af adoptionssamrådene eller de danske adoptionsformidlende organisationer. Det drejer sig navnlig om klager over enten et samråds afslag på en ansøgning om godkendelse som adoptant, eller en formidlende organisations behandling og vurdering af en matchningssag (se ordforklaring bagerst i beretningen). Nævnet behandler derudover klager over samrådene og samrådssekretariaternes sagsbehandling i forbindelse med afgørelse af konkrete sager.
- ◆ Tilsyn med adoptionssamrådene og de formidlende organisationer. Tilsynsvirksomheden med samrådene består navnlig i at sikre en ensartet praksis på området. Tilsynet med de formidlende organisationer retter sig mod deres behandling af matchningssager, samt deres virksomhed i udlandet. Det bemærkes, at opgavefordelingen pr. 1. juli 2012 er præciseret, således at tilsynsvirksomheden med organisationerne fremover retter sig mod de formidlende organisationers behandling af matchningsforslag (som hidtil) samt

med den del af organisationernes virksomhed, der relaterer sig til børnenes psyko-sociale og helbredsmæssige forhold.

- ◆ Indsamling, bearbejdning og formidling af viden om adoptionsområdet i såvel national som international sammenhæng.

Herudover er det nævnets opgave at anvise børn til national fremmedadoption. Hvis et barn født i Danmark ønskes bortadopteret (eller skal bortadopteret uden samtykke), er det nævnets opgave at vælge de ansøgere, der skønnes bedst egnede til at adoptere det pågældende barn.

Endvidere har nævnet udpeget et antal børnelæger, som har til opgave at rådgive ansøgerne, når de har fået stillet et udenlandsk barn i forslag.

Endelig besvarer Adoptionsnævnet løbende generelle henvendelser fra andre myndigheder, organisationer og private personer, ligesom nævnet også i 2011 har deltaget i arbejdsgrupper m.v. under Ankestyrelsen.

Processen for nævnets behandling af klagesager

ADOPTIONSLOVEN § 25 B, STK. 3

Et samråds afgørelser i medfør af denne lov kan indbringes for Adoptionsnævnet.

Nævnets behandling af en klagesag sker på grundlag af den undersøgelse, der er foretaget i statsforvaltningen. Nævnet har dog mulighed for at beslutte, at der – som oftest ved statsforvaltningens foranstaltning – skal tilvejebringes nye oplysninger.

Nævnet behandler som udgangspunkt alle klagesager på et møde. Ansøgeren har mulighed for at møde personligt frem på mødet og redegøre nærmere for sine synspunkter over for nævnet. En del ansøgere vælger at benytte sig af denne mulighed. I 2011 mødte 30 % af ansøgerne personligt for nævnet. I 2010 var den tilsvarende andel 41 %.

Når nævnet har truffet afgørelse i en klagesag, meddeles afgørelsen direkte til ansøgeren. Der sendes en genpart af afgørelsen til ansøgerens statsforvaltning.

Ansøgers klager til nævnet over samrådsafgørelser vedrører hovedsageligt følgende problemstillinger:

- ◆ Afslag på godkendelse til adoption i fase 1 og fase 3 (se ordforklaring bagerst i beretningen)
- ◆ Samrådets beslutning om at iværksætte yderligere undersøgelser af ansøgere i godkendelsesforløbet
- ◆ Samrådets afgørelse om at trække en godkendelse til at adoptere tilbage.
- ◆ Matchningsforslag.

Processen for nævnets tilsyn med adoptionssamrådene

ADOPTIONSNÆVNETS FORRETNINGSORDEN § 22:

stk. 1. Nævnet kan indkalde sager fra adoptionssamrådene til gennemsyn i nævnet.

stk.2. Nævnet underretter adoptionssamrådet om resultatet af gennemgangen.

stk.3. Nævnet kan ikke som led i sin tilsynsvirksomhed omgøre adoptionssamrådenes afgørelser.

ADOPTIONSNÆVNETS FORRETNINGSORDEN § 23:

Nævnet kan afholde møder med adoptionssamrådene. Nævnet kan endvidere afgive vejledende udtalelser og henstillinger til adoptionssamrådene.

Nævnets tilsyn med adoptionssamrådene har navnlig til formål at fremme størst mulig kvalitet og ensartethed i samrådenes afgørelser. Nævnet har ikke mulighed for alene gennem sin funktion som klageinstans at sikre en høj grad af ensartethed i samrådenes praksis, da nævnet kun behandler en mindre andel af samrådets afgørelser.

Blandt andet derfor indkalder nævnet årligt en række sager vedrørende et eller flere udvalgte problemstillinger til gennemsyn i nævnet.

Derudover foretager nævnet som led i sin tilsynsvirksomhed med en løbende Orientering af samrådene om praksis, herunder ved offentliggørelse af udvalgte nævnetsafgørelser på hjemmesiden.

Processen for tilsynet med de formidlende organisationer

GODKENDELSESBEKENDTGØRELSEN § 38, STK. 2-4:

stk. 2. Adoptionsnævnet fører tilsyn med de formidlende organisationers virksomhed i udlandet og med de formidlende organisationers behandling af matchningsforslag.

stk. 3. Familiestyrelsen og Adoptionsnævnet behandler klager over de formidlende organisationer inden for styrelsens og nævnets tilsynsområder.

stk. 4. Statsforvaltningen indberetter til Adoptionsnævnet, hvis statsforvaltningen bliver opmærksom på særlige forhold vedrørende de formidlende organisationers virksomhed i udlandet eller de formidlende organisationers behandling af matchningsforslag.

Nævnet fører tilsyn med og behandler klager over de formidlende organisationers behandling af matchningsforslag og organisationernes virksomhed i udlandet.

1.3. Adoptionsnævnets rådgivende børnelæger

Nævnet har ansat seks børnelæger, som kan rådgive ansøgere om de helbredsmæssige og psyko-sociale forhold, der gør sig gældende for det barn, de har fået bragt i forslag.

Når ansøgerne skal tage stilling til et barn i forslag, har de således mulighed for at søge gratis rådgivning hos disse børnelæger. Ansøgere skal henvende sig til den læge, der dækker den statsforvaltning, hvor ansøgeren bor.

På nævnets hjemmeside adoptionsnævnet.dk findes navne og kontaktoplysninger på de seks børnelæger.

Da nævnets børnelæger alene har en rådgivende rolle, skal de ikke tage stilling til, om det foreslåede barn ligger inden for eller uden for ansøgernes godkendelse. Rådgivningen er udelukkende et tilbud til ansøgerne, og ansøgerne bestemmer selv hvilke dokumenter, de eventuelt ønsker at drøfte med nævnets børnelæge. Af samme grunde munder rådgivningen ikke ud i en skriftlig erklæring om barnets helbredsforhold.

I 2011 ydede nævnets børnelæger rådgivning til ansøgere i 66 tilfælde (74 i 2010). I forhold til det samlede antal af hjemtagne børn i 2011 blev der ydet rådgivning i 19,5 % af sagerne.

I 3 tilfælde blev rådgivningen ydet til sagsbehandlere i statsforvaltningerne, som efter nævnets henstilling af 6. april 2010 har fået mulighed for at konsultere nævnets børnelæger i forbindelse med sager om konkrete matchningsforslag uden for ansøgernes godkendelse.

33 rådgivninger (50 %) vedrørte børn formidlet gennem AC Børnehjælp, og 33 rådgivninger (50 %) vedrørte børn formidlet gennem DanAdopt. Dette skal sammenholdes med, at 59 % af alle hjemtagne børn i 2011 blev formidlet gennem AC Børnehjælp, mens 41 % blev formidlet gennem DanAdopt.

Nævnet lader det være op til børnelægerne selv at vurdere, hvordan rådgivningen mest hensigtsmæssigt kan gennemføres, herunder om rådgivningen skal ske telefonisk, under hjemmebesøg eller på anden måde.

Som det ses af tabellen nedenfor, foregik en overvejende del af alle rådgivninger i 2011 telefonisk. I 2011 varede den gennemsnitlige rådgivning 2,83 timer.

HVILKEN TYPE RÅDGIVNING ER DER YDET?

	Antal	Procent
Personlig rådgivning i ansøgerens hjem eller andet sted	1	1,5 %
Telefonrådgivning	53	80,3 %
Både personlig rådgivning og telefonisk rådgivning	12	18,1 %
I alt	66	100 %

1.4. Nævnets hjemmeside

På Adoptionsnævnets hjemmeside (adoptionsnævnet.dk) findes blandt andet generelle oplysninger om nævnets arbejdsopgaver og sammensætning, reglerne på adoptionsområdet, samt en beskrivelse af godkendelses- og adoptionsprocessen i Danmark. Herudover er der offentliggjort en række anonymiserede resuméer af udvalgte afgørelser truffet i nævnet, som vurderes relevante for blandt andet samrådets behandling af lignende sager, samt for ansøgere, der påtænker at klage til nævnet. Hjemmesiden indeholder også en række statistiske oplysninger om adoptionsområdet. Nævnets publikationer er tilgængelige på hjemmesiden.

Adoptionsnævnets hjemmeside er i løbet af 2011 blevet forbedret, således at de indlagte resuméer af afgørelser er blevet ajourført, ligesom søgefunktionen i forhold til de indlagte resuméer er blevet forbedret.

KAPITEL 2: NÆVNETS BEHANDLING AF KLAGESAGER

2.1. Klager over adoptionssamrådernes afgørelser

I 2011 behandlede nævnet 43 klager over samrådernes afgørelser i godkendelsessager. I 2009 og 2010 behandlede nævnet henholdsvis 43 og 54 klager i godkendelsessager.

I 2011 vedrørte 9 af de 43 sager enlige ansøgere, mens de øvrige 34 sager vedrørte par.

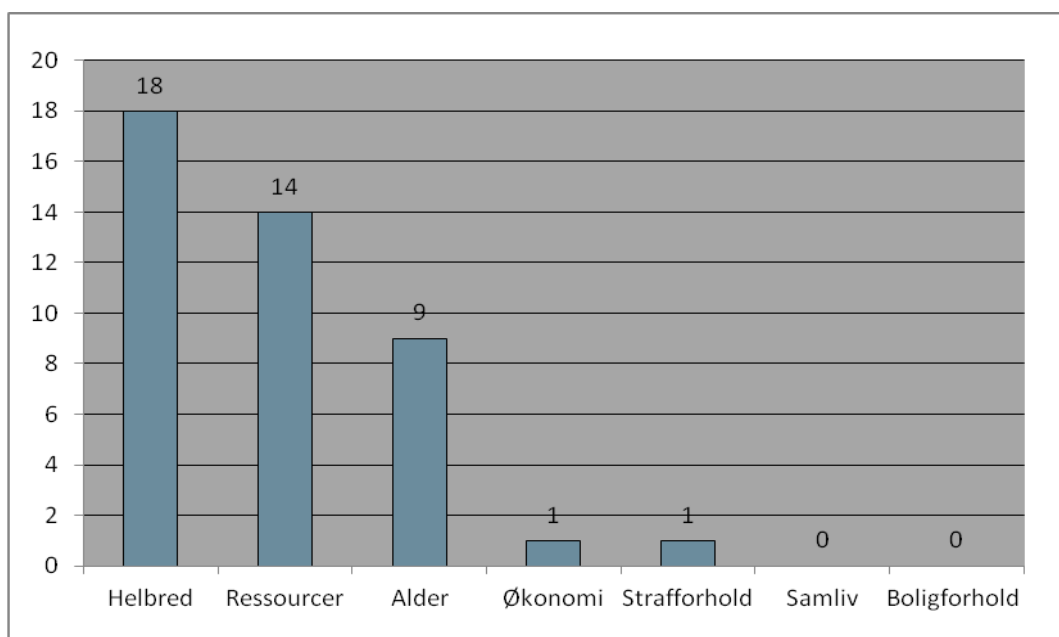
De 43 sager fordeler sig på de fem statsforvaltninger samt Rigsombudet som beskrevet i nedenstående tabel. Tabellen viser ligeledes, hvor mange afslag på godkendelse, de enkelte samråd har givet i 2011. Det skal dog understreges, at nævnet kan have behandlet klagesager, der er afgjort i samrådet før 2011.

NÆVNETS KLAGESAGER I 2011:

	Antal afslag i samrådet på godkendelse i Fase 1 og fase 3	Antal klagesager behandlet af nævnet
Hovedstaden	40	15
Sjælland	15	9
Syddanmark	9	3
Midtjylland	22	11
Nordjylland	15	4
Rigsombudet Færøerne/Grønland	2	1
I alt	103	43

Søjlediagrammet nedenfor viser fordelingen af begrundelser for samrådernes afslag i de 43 klagesager, som nævnet behandlede i 2011. Den typiske begrundelse for samrådets afslag var, at ansøgeren ikke opfyldte de helbredsmæssige krav, eller at samrådet efter en individuel vurdering af ansøgerens ressourcer ikke havde fundet ansøgeren egnet som adoptant.

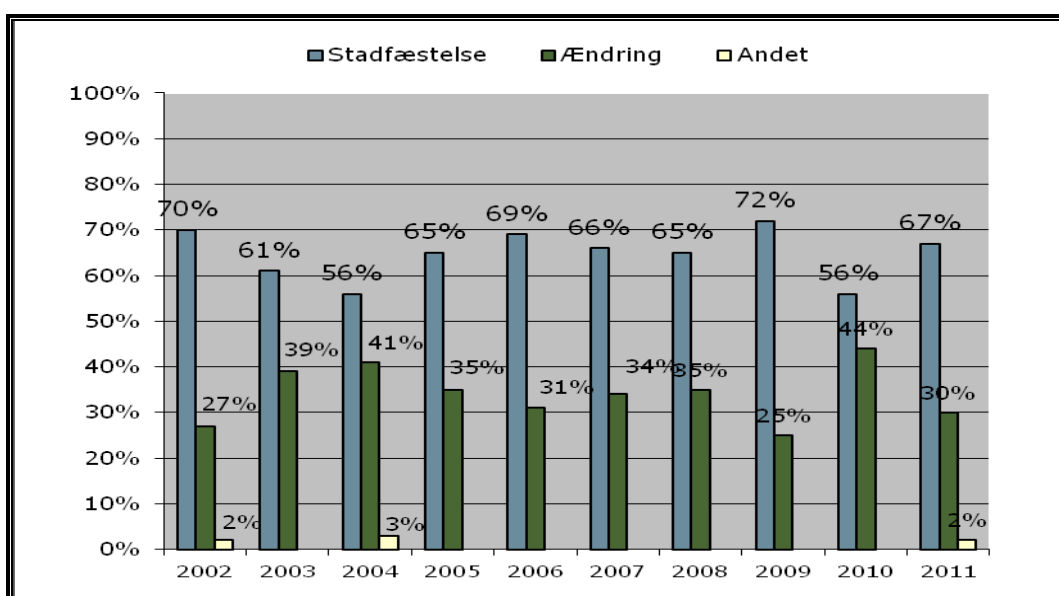
BEGRUNDELSER FOR SAMRÅDENES AFSLAG I 2011 (KLAGESAGERNE)

Klagesager

Nævnet ændrede i 6 sager samrådets afgørelse. Herudover blev 7 sager tilbagesendt til samrådet, da nævnet enten gav en dispensation (f.eks. fra alderskravet) eller besluttede, at der skulle indhentes nye oplysninger, inden samrådet på ny kunne træffe en afgørelse i sagen.

ADOPTIONSNÆVNETS AFGØRELSER 2002 – 2011

NÆVNETS AFGØRELSER I GODKENDELSESSAGER I 2010 OG 2011

	2010	2011
Stadfæstelse af afslag, delvis godkendelse eller iværksættelse af yderligere undersøgelse	30	29
Ændring af afslag til en godkendelse eller delvis godkendelse	11	6
Tilbagesendt – nævnet har dispenseret	1	4
Tilbagesendt til fortsat behandling	12	3
Andet	0	1
I alt	54	43

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i de 43 klagesager, som nævnet behandlede i 2011, var 45 dage. Dette er opgjort som bruttosagsbehandlingstiden, dvs. den samlede sagsbehandlingstid fra klagen er modtaget af nævnets sekretariat, til afgørelsen er truffet og sendt til ansøgerne. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid var i 2009 og 2010 henholdsvis 47 og 46 dage.

Andre sager

Nævnet behandlede i 2011 desuden 3 klager over samrådets afgørelser i sager vedrørende matchningsforslag.

Derudover behandlede nævnet 14 klagesager vedrørende andre forhold, som navnlig omhandlede afgørelser om bortfald af en godkendelse til adoption.

Nævnet, der tillige fører tilsyn med adoptionssamrådene, behandlede i 2011 desuden en række tilsynssager. Der henvises til kapitel 3 i årsberetningen.

2.2. Klager over de formidlende organisationer og indberettede sager

Adoptionsnævnet fører ligeledes tilsyn med de formidlende organisationer og behandler klager over disse.

Omfanget af dette tilsyn var indtil den nye adoptionsbekendtgørelses ikrafttræden den 1. juli 2012 defineret som "de formidlende organisationers virksomhed i udlandet og organisationernes behandling af matchningsforslag". Da også Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, som autoriserende myndighed i forhold til de formidlende organisationer har en tilsynsforpligtelse i forhold til organisationernes virksomhed, er omfanget af nævnets tilsyn præciseret i den nye adoptionsbekendtgørelses § 72, hvorefter Adoptionsnævnet fører tilsyn med "de formidlende organisationers behandling af matchningsforslag og med den del af organisationernes virksomhed, der relaterer sig til børnenes psyko-soziale og helbredsmæssige forhold".

Nævnets tilsyn med organisationer er dels baseret på, at statsforvaltningerne skal indberette til Adoptionsnævnet om forhold vedrørende de formidlende

organisationers behandling af matchningsforslag eller med den del af organisationernes virksomhed, der relaterer sig til børnenes psyko-sociale og helbredsmæssige forhold, der kan give anledning til at overveje tiltag. Adoptionsnævnet er også kompetent til at behandle klager fra ansøgere m.v. på dette område.

Tilsynet med organisationerne er endvidere baseret på bl.a., at Adoptionsnævnet indkalder og gennemgår en række matchningssager (se kapitel 3), ligesom nævnet indhenter statistiske oplysninger fra både statsforvaltninger og organisationer (se kapitel 5). Hertil kommer den årlige tilsynsrejse til et afgiverland, hvor nævnet finder det relevant at få belyst adoptionsprocesserne og struktureringen af organisationernes arbejde via dialog og møder med afgiverlandets myndigheder og organisationer.

I den tilsynsvirksomhed, der udføres ved nævnets behandling af klager og indberetninger vedrørende de formidlende organisationers behandling af matchningssagerne, vil nævnet som regel skulle forholde sig til organisationens lægefaglige vurdering af et konkret barn i forhold til de foreliggende baggrundsoplysninger, eller den måde, som organisationens pædiater har beskrevet barnets helbredsforhold på i pædiatererklæringen.

Ved langt de fleste internationale adoptioner foretages matchningen af den kompetente instans i afgiverlandet. Derefter vurderer den formidlende organisation, om matchningsforslaget ligger inden for ansøgernes godkendelse. Medmindre matchningen ligger åbenbart inden for ansøgernes godkendelse, bør sagen sendes til afgørelse i samrådet.

Hvis den formidlende organisation er i tvivl om, hvorvidt barnet ligger inden for ansøgernes godkendelse, skal sagen sendes til samrådet, som derpå skal tage stilling til den. Hvis den formidlende organisation vurderer, at barnet ligger uden for ansøgernes godkendelse, og ansøgerne stadig ønsker at hjemtage barnet, skal sagen ligeledes sendes til samrådet, som i disse tilfælde skal tage stilling til, om ansøgernes godkendelse kan udvides til at omfatte det konkrete barn.

Samrådet inddrages også i matchningssager, hvor en ansøger har reflekteret på en generel omtale af et konkret barn i eksempelvis de formidlende organisationers lister over "special need" børn ("barn søger forældre").

I 2011 behandlede og afsluttede nævnet 24 sager, hvoraf 2 sager var klager fra adoptanter over de danske organisationers håndtering af adoptionsforløbet, mens 22 sager var indberetninger fra statsforvaltningerne og organisationerne om forhold i matchningssagerne, som har givet anledning til tvivl eller afvejet fra de almindelige retningslinjer.

En del af de indberettede sager har omhandlet henvendelser fra statsforvaltningerne, som har ønsket nævnets stillingtagen til de formidlende organisationers vurderinger af børn stillet i forslag til danske adoptionsansøgere.

Disse sager er blevet indberettet, enten fordi statsforvaltningerne har sat spørgsmålstegn ved vurderingen af barnet som værende inden for ansøgernes godkendelse, eller fordi statsforvaltningerne har fundet, at oplysningsgrundlaget om barnet i forbindelse med matchningen har kunne give anledning til tvivl.

Således behandlede nævnet i alt 8 sager indberettet af statsforvaltningerne på grund af tvivl om organisationernes vurdering af barnet inden for en almen godkendelse. 4 af sagerne gav anledning til bemærkninger over for organisationerne, herunder at organisationen burde have indhentet supplerende oplysninger om barnets helbredsforhold forud for matchningen, at organisationen burde have bedt samrådet vurdere barnet ud fra de foreliggende oplysninger, eller at der i den danske pædiatererklæring skulle have været refleksioner over betydningen af præmaturitet hos barnet, og endelig at en måling af barnet ved ankomst til børnehjemmet ville være ønskelig, så væksten i opholdsperioden kan vurderes.

Herudover behandlede nævnet 9 sager vedrørende børn, hvor de oplysninger, der forelå på matchningstidspunktet om barnet senere har vist sig mangelfulde eller behæftet med fejl eller usikkerheder, bl.a. i forhold til barnets udviklingstrin og alder, hvilket har ført til, at Adoptionsnævnet har taget initiativer i forhold til de pågældende afgiverlande.

KAPITEL 3: SÆRLIGE TEMAER

3.1. Fokusområder

3.1.1. Informations- og tilsynsrejse til Etiopien

Siden 2000 har nævnet årligt foretaget en informations- og tilsynsrejse til et af de lande, som de danske adoptionsformidlende organisationer har et samarbejde med. Som led i nævnets tilsynsvirksomhed foretog Adoptionsnævnet således i perioden 18. – 25. november 2011 en tilsynsrejse til Etiopien.

Nævnet besøgte også Etiopien i 2009. Nævnet fik under rejsen i 2009 indtryk af, at der var stor opmærksomhed mod det internationale adoptionsområde, og at der udvist interesse for at begrænse en yderligere ekspansion af området. Nævnet anbefalede, at der fortsat førtes et tæt tilsyn med formidlingen af børn fra Etiopien med særlig fokus på Addis Abeba City Administrations formidling af hittebørn til private børnehjem, med formidlingen af børn fra provinserne og med regler og administrationen på det etiopiske adoptionsområde mere generelt. Endvidere blev der peget på, at frigivelsesprocessen i sager med frigivne børn også burde være et særligt fokuspunkt ved det fremtidige tilsyn med adoptioner fra Etiopien.

Nævnets primære fokus med rejsen i 2011 var på de forhold, som er fremhævet i rejseberetningen vedrørende tilsynsrejsen i 2009. Herudover havde nævnet under tilsynsrejsen fokus på visse andre spørgsmål, som nævnet i lyset af erfaringerne gennem dets tilsynsvirksomhed i den periode, der var forløbet siden sidste tilsynsrejse, fandt vigtige at få nærmere belyst, herunder spørgsmål i relation til aldersangivelsen af børnene, vejledningen af de biologiske forældre og dødsattester. Endelig havde nævnet lejlighed til at spørge ind til nogle konkrete sager, som har været behandlet i nævnet og styrelsen.

I forbindelse med nævnets tilsyn med de formidlende organisationer, herunder indkaldelsen af sager i foråret 2011, var nævnet blevet opmærksom på, at der, siden nævnet sidste gang besøgte Etiopien, var sket en ændring i børnenes regionale ophav. Flere børn til adoption kommer fra provinserne herunder særligt fra Awassa. Som en del af forberedelserne til rejsen indkaldte og gennemgik nævnet i 2011 en række sager vedrørende børn hjemtaget i 2010 fra Etiopien til Danmark. Hensigten var at belyse frigivelsesprocessen i sager med frigivne børn, herunder vejledningen af de biologiske forældre i forbindelse med overdragelsen af barnet til børnehjemmet (Se nærmere nedenfor, afsnit 3.2.1.).

Under selve tilsynsrejsen mødtes delegationen med relevante myndigheder i både Addis Abeba og Awassa, ligesom man besøgte udvalgte børnehjem. Endvidere mødtes delegationen med UNICEF, repræsentanter fra den amerikanske ambassade og den danske ambassadør i Addis Abeba.

Konklusion

Delegationen fik under rejsen indtryk af, at de etiopiske myndigheder, såvel centralt som lokalt i Addis Abeba og Awassa, fortsat har stor fokus på adoptionsområdet, herunder at der arbejdes fokuseret med generelt at begrænse en yderligere ekspansion af området.

Samlet set fandt nævnet, at udviklingen vedrørende international adoption i Etiopien, hvor man har iværksat konkrete tiltag for at begrænse en yderligere ekspansion, er positiv. Samtidig var det nævnets vurdering, at der fortsat er behov for at udvise stor opmærksomhed i relation til adoption af børn fra Etiopien. Det er et faktum, at Etiopien på forholdsvis få år har gennemgået en markant udvikling i forhold til at afgive børn til international adoption. De udenlandske aktører på dette område består både af godkendte organisationer (som de danske), men også af organisationer, som opererer i Etiopien uden godkendelse fra modtagerlandets myndigheder, diverse mellemænd og private borgere, som på egen hånd gennemfører adoptioner fra Etiopien.

Det er nævnets vurdering, at denne udvikling i sig selv påkalder en skærpt opmærksomhed på området med henblik på at sikre, at adoptionerne gennemføres med barnets bedste for øje og i overensstemmelse med hensynene bag Haagerkonventionen.

Sammenfattende var det nævnets vurdering, at der er flere positive tendenser, men at det samtidig er afgørende, at organisationerne udviser varsomhed i forbindelse med adoptioner fra Etiopien, og at organisationerne til stadighed sikrer sig, at de enkelte adoptioner gennemføres på etisk og juridisk forsvarlig vis.

3.1.2. Godkendelsesrammer

Familiestyrelsen (nu Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen) besluttede i slutningen af 2009 at nedsætte en arbejdsgruppe, der skulle evaluere gældende praksis for, hvornår et barn falder henholdsvis inden for og uden for en almen godkendelse, samt overveje om matchningsproceduren og sondringen mellem almen og udvidet godkendelse er tidssvarende, og om den i tilstrækkelig grad sikrer barnets bedste. Adoptionsnævnet deltog i denne arbejdsgruppe, som derudover bestod af repræsentanter fra statsforvaltningerne, AC Børnehjælp, DanAdopt, Adoption & Samfund og Familiestyrelsen.

I sin afsluttende rapport indstillede arbejdsgruppen, at begreberne almen og udvidet godkendelse bør afskaffes og erstattes af én godkendelse til adoption. I arbejdsgruppen var der endvidere enighed om følgende overordnede beskrivelse af godkendelsesrammen:

”Et barn bør være omfattet af godkendelsesrammen, hvis den samlede viden ikke taler afgørende imod, at barnet har et normalt udviklingspotentiale i fysisk og

psykisk henseende, forstået på den måde, at barnet med tiden vil kunne blive selvhjulpent og i stand til at klare en almindelig tilværelse, eventuelt med begrænset brug af støtteforanstaltninger.

Kun hvis forhold hos barnet konkret vurderes at medføre, at barnet ikke har et normalt udviklingspotentiale, eller at der består en betydelig risiko herfor, vurderes det konkrete barn uden for godkendelsen til adoption.

Med hensyn til vurderingen af barnet, skal der foretages en konkret og individuel vurdering af alle de foreliggende oplysninger om barnet, herunder oplysninger om barnets helbred, udvikling, adfærd, kontaktevne, og baggrund. Oplysningerne bør sammenholdes med de usikkerhedsfaktorer, der måtte bestå, herunder manglende eller mangelfulde oplysninger om barnets alder, baggrund eller lignende.”

I forhold til det videre arbejde med godkendelsesrammerne indstillede arbejdsgruppen, at Adoptionsnævnet skulle indkalde og gennemgå 15-20 matchningssager fra de formidlende organisationer om børn, der er vurderet uden for almen godkendelse. På baggrund heraf foreslog arbejdsgruppen også, at der blev afholdt en temadag med deltagelse af pædiaterne fra de formidlende organisationer, Adoption & Samfund samt en repræsentant fra hver af statsforvaltningerne, hvor de nye foreslåede godkendelsesramme blev drøftet.

Adoptionsnævnet har på sine møder i september og oktober 2011 gennemgået i alt 27 konkrete sager, hvor børnene af de formidlende organisationer var vurderet uden for den gældende almene godkendelsesramme.

Temadag

Den 16. november 2011 afholdt Adoptionsnævnet en temadag med deltagelse af 40 repræsentanter fra Adoptionsnævnet, Familiestyrelsen, samrådene, de formidlende organisationer og Adoption og Samfund. På temadagen redegjorde nævnet for nævnets forståelse af den foreslåede nye godkendelsesramme, og 10 konkrete sager, som nævnet havde udtaget til temadagen, blev gennemgået og drøftet og vurderet såvel i mindre grupper som i plenum i forhold til den foreslåede nye godkendelsesramme.

Drøftelserne på temadagen viste, at den foreslåede godkendelsesramme og den i rapporten foreslåede generelle definition af, hvad denne godkendelse skal omfatte, fandtes at være praktisk anvendelig i forhold til de udvalgte sager, samt at der overordnet var en relativt ensartet holdning til vurderingen af de udvalgte sager i forhold til den foreslåede godkendelsesramme.

De 10 sager, som blev drøftet på temadagen, indeholdt 5 sager, nævnet havde vurderet som liggende inden for den foreslåede godkendelsesramme, 2 sager, som var vurderet uden for, samt de 3 sager, som var blevet vurderet som værende grænsetilfælde.

Efter at have drøftet de enkelte sager nåede deltagerne på temadagen i vid udstrækning frem til samme resultat som nævnet.

På baggrund af erfaringerne fra den afholdte temadag samt gennemgangen af de 27 indhentede sager har Adoptionsnævnet således over for Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, bemærket, at nævnet er af den opfattelse, at den foreslåede ændring af den gældende godkendelsesramme formentlig vil medføre, at en betydelig del af de sager, hvor børnene i dag falder uden for en almen godkendelse, vil blive vurderet inden for en ny samlet godkendelsesramme, hvis den foreslåede beskrivelse af godkendelsesrammen tages i anvendelse. Nævnet er dog – som det også er anført i arbejdsgruppens rapport – enig i, at en ændring af den gældende godkendelsesramme kræver, at følgende forudsætninger og initiativer gennemføres, inden de tages i anvendelse:

- ◆ En udvidet beskrivelse af børnene, der om muligt indeholder flere oplysninger om de udviklingsmæssige, psykiske og sociale forhold.
- ◆ Hvis ansøgere undlader at acceptere et barn, som er bragt i forslag til dem inden for deres godkendelse, skal ansøgerne begrunde dette. Begrundelsen skal sendes til statsforvaltningen, der almindeligvis vil indkalde ansøgerne til en samtale. Statsforvaltningen udarbejder herefter en indstilling til samrådet, der skal vurdere begrundelsen.
- ◆ Med ændringen af godkendelsesrammerne skal der ske en tilretning af de adoptionsforberedende kurser.
- ◆ Der bør arbejdes på at skabe en fase 3, der i højere grad end i dag er målrettet de forhold, der bør fokuseres på for at vurdere ansøgernes rummelighed og personlige ressourcer.

Nævnet afventer Familieretsafdelingens endelige stillingtagen til, hvordan udformningen af en eventuel ny godkendelsesramme skal se ud.

3.1.3. Overvægt hos adoptionsansøgere ("Yoyovægt")

Adoptionsnævnet har i forhold til overvægt drøftet en tilbagevendende problematik med adoptionsansøgere, der i samrådet har fået afslag på godkendelse som følge af overvægt men forud for sagens behandling i nævnet har opnået et væggtab, som de ønsker tillagt betydning ved vurderingen af sagen. Da sådanne væggtab kan være kortvarige og ikke med sikkerhed har betydning for ansøgernes prognose, foreslog nævnet i et brev til Familiestyrelsen den 28. april 2011, at der blev indsat følgende afsnit i helbredsvejledningen i forlængelse af den eksisterende tekst om overvægt:

"Ved beregningen af ansøgerens BMI anvendes den vægt, som fremgår af helbredsattesten fra ansøgerens egen læge og ved eventuel udfærdigelse af efterfølgende speciallægeerklæring, den vægt, som måles på dette tidspunkt.

Hvis der under behandlingen af adoptionsagen indtræder et vægttab, herunder specielt i perioden fra et eventuelt afslag og til en anke over afgørelsen, vil dette normalt ikke kunne tillægges betydning ved vurderingen af ansøgerens helbredsforhold. Det hænger sammen med, at et vægttab i mange tilfælde viser sig kun at være af kortere varighed.

En ansøger, der tidligere har fået afslag som følge af overvægt, men som søger på ny efter at have tabt sig, skal fremsende dokumentation, f.eks. en erklæring fra egen læge, kostvejleder m.v. på, at den nye og lavere vægt har været stabil i mindst 6 måneder“.

Adoptionsnævnet bemærkede, at de foreslåede retningslinjer ville udelukke ansøgere fra at forsøge at opnå et hurtigt vægttab med henblik på en gunstigere vurdering af sagen under en anke. Opnår en ansøger derimod et stabilt vægttab, vil ansøgeren have mulighed for at indgive ansøgning på ny i statsforvaltningen.

Det foreslåede afsnit er efterfølgende blevet indsat i helbredsvejledningens afsnit om overvægt.

3.1.4. Konkrete sager om forlængelse af godkendelse

Adoptionsnævnet behandlede i foråret 2011 en række konkrete klagesager fra adoptionsansøgere, hvis godkendelse var udløbet, uden at de havde fået barn i forslag. Situationen for de pågældende ansøgere var for dem alle, at de stod på venteliste til Kina men først var kommet på denne liste en del måneder efter godkendelsestidspunktet på grund af nogle særlige retningslinjer i Kina, der var blevet udmeldt på dette tidspunkt. Samrådene havde for de pågældende ansøgere afslået at forlænge godkendelsen som adoptanter med den begrundelse, at der ikke fandtes dispensationsmulighed til at forlænge ansøgernes godkendelse udover de 5 år, som fremgik af (den dagældende) godkendelsesbekendtgørelses § 3, stk. 1.

Adoptionsnævnet stadfæstede samrådenes afgørelser i de konkrete sager. Nævnet henviste til, at der i reglerne om godkendelse ikke fandtes mulighed for at forlænge i mere end 2 år, når de første 3 års godkendelsesperiode var forløbet. Hvis ansøgerne ikke får anvist et barn inden for de i alt 5 år, godkendelsen gælder, skal de indgive en ny ansøgning om godkendelse efter (den dagældende) godkendelsesbekendtgørelses § 3, stk. 2.

Nævnet fandt heller ikke, at det kunne føre til en anden vurdering, at ansøgerne havde en forventning om, at de i den nærmeste fremtid ville få stillet barn i forslag, og at de ikke havde haft mulighed for indplacering på den relevante venteliste til Kina fra det oprindelige godkendelsestidspunkt.

Adoptionsnævnet har efterfølgende noteret sig, at bl.a. reglerne om varighed af godkendelser til adoption er blevet ændret, sådan at godkendelsesperioden ikke blot regnes fra godkendelsestidspunktet, uanset hvilken alder ansøgerne har, men i

stedet normalt vil være til ansøgerne bliver 48 år, jf. § 29, stk. 3, i adoptionsbekendtgørelsen, som trådte i kraft den 1. juli 2012.

Nævnet har derudover udarbejdet en rapport om den gennemsnitlige alder og ventetider for adoptanter, når de modtager barn. Rapporten fra 2011 viser, at den gennemsnitlige ventetid på et barn fra et andet land i såvel 2010 og 2011 var 2 år og 10 måneder fra godkendelsestidspunktet, jf. omtalen af rapporten i afsnit 3.2.4. Rapporten om udviklingen i alder og ventetider 2009 – 2011 kan læses på Adoptionsnævnets hjemmeside (adoptionsnævnet.dk).

3.2. Undersøgelser

3.2.1. Tilsyn med Etiopien

Nævnet indkaldte som led i sin tilsynsvirksomhed 39 matchningssager fra DanAdopt og AC Børnehjælp vedrørende 40 børn hjemtaget fra Etiopien i 2010. Hensigten med indkaldelsen af sager var at belyse den nye procedure omkring hittebørn (se nærmere herom i Adoptionsnævnets rejseberetning vedrørende Etiopien fra 2009) samt at belyse formidlingen af børn fra provinserne. Nævnet ønskede også at belyse proceduren omkring frigivelsen af børn.

Nævnet gennemgik ligeledes helbredsoplysninger i 20 af sagerne. Disse sager angik børn, som de formidlende organisationer havde vurderet inden for en almen godkendelse.

Frigivelse

Gennemgangen viste, at processen i sagerne fra provinserne ikke formelt set synes at afvige fra den, der afspejlede sig i de sager, som nævnet gennemgik i 2009, vedrørende sager fra Addis Abeba.

Oplysninger fra de formidlende organisationer viser, at der siden 2009 er sket en ændring i hvilke børnehjem, der får anvist hittebørn til bortadoption fra Addis Abeba. Indtil maj 2009 var processen vedrørende overlevering af hittebørn således, at politiet overdrog de fundne børn direkte til et børnehjem efter eget valg.

På tilsynsrejsen i 2009 blev nævnet bekendt med, at politiledelsen i Addis Abeba fra maj 2009 havde besluttet, at alle politikredse fremover skulle indlevere hvert hittebarn (abandoned child) til et af de offentlige børnehjem under Addis Abeba City Administration (AACCA). Det havde dog ikke været muligt at få mere detaljerede oplysninger om denne procedure under besøget.

Tilsynsgennemgangen omfattede i den væsentligste del børn, som var placeret på børnehjemmene forud for iværksættelsen af den nye procedure i Addis Abeba, hvorfor gennemgangen ikke belyste spørgsmålene om proceduren nærmere.

Det var ikke ud fra gennemgangen af sagerne muligt at få klarhed over, hvem der beslutter, hvilke private børnehjem det enkelte barn skal overdrages til, eller efter hvilke kriterier den pågældende instans udvælger de børnehjem, som de samarbejder med.

Helbredsoplysninger

Formålet med nævnets gennemgang af helbredsoplysninger var at belyse gennemgangen af de forventelige sparsomme vækstdata på børnene sammenholdt med organisationernes vurdering af børnene inden for en almen godkendelse.

Nævnet fandt, at der generelt i sager fra Etiopien var usikre og sparsomme vækstdata, men at dette forhold ikke i sig selv medfører, at børnene ligger uden for en almen godkendelse.

Nævnet fandt, at den formidlende organisation i 1 af de 20 sager burde have sendt sagen til matchning i samrådet, da barnet ikke utvivlsomt lå inden for en almen godkendelse. Nævnet fandt ikke, at barnet utvivlsomt lå inden for en almen godkendelse under hensyn til oplysningerne om, at barnet ved 9-måneders alderen kun kan sidde selv kort og med støtte.

Generelt fandt nævnet det nødvendigt at bede organisationerne fremadrettet at arbejde mod at opnå bedre vækstdata på børnene, herunder burde organisationerne præcisere over for deres samarbejdspartnere, at testskemaer skal udfyldes mere fyldestgørende.

3.2.2. Undersøgelse af nationale adoptioner 2008 – 2010

Adoptionsnævnet har i 2011 foretaget en intern undersøgelse af de nationale adoptioner, der har været gennemført i perioden 2008-2010. Formålet med undersøgelsen var at bidrage til at give et billede af en række aspekter ved de anonyme nationale adoptioner.

Undersøgelsen omfatter i alt 43 adoptioner. Alle adoptioner har været frivillige, uanset at nævnet også har kompetence til at matche børn, der bliver bortadopteret uden samtykke fra de biologiske forældre.

Undersøgelsens fokus var at give et overordnet billede af de involverede parter i nationale adoptioner, dvs. børnene, de biologiske forældre og adoptanterne og tilstræbte at give et nærmere indblik i de personlige forhold, der gør sig gældende omkring adoptionerne. Undersøgelsen er udelukkende baseret på en gennemgang af papirerne i de adoptionssager, hvor Adoptionsnævnet har formidlet børn til national adoption i årene 2008-2010.

Oplysninger om børnene

Ud af de 43 børn, som undersøgelsen omfatter, var 29 af dem drenge og 14 var piger. Statsforvaltningen Hovedstaden var den statsforvaltning med flest børn til bortadoption med 20 børn, de resterende børn fordelte sig med 2 børn fra Sjælland, 7 børn fra Syddanmark, 8 børn fra Midtjylland og 6 børn fra Nordjylland.

Statsforvaltningen Hovedstaden og Statsforvaltningen Syddanmark var dem, der modtog flest børn. Hovedstaden modtog i perioden 11 børn, og Syddanmark modtog 16 børn. Resten af børnene fordelte sig med 6 børn til Sjælland og 6 til Midtjylland og 4 børn til Nordjylland.

7 af de 43 børn, der er blevet bortadopteret, krævede en udvidet godkendelse. Udvidelserne var alle begrundet i forældrenes levevis og/eller barnets helbredstilstand.

I stort set alle 7 sager var det biologisk mors indtagelse af alkohol under graviditeten, der gjorde det usikkert, om barnet på et senere tidspunkt ville få særlige vanskeligheder.

Oplysninger om moren og faren

I de gennemgåede sager var den gennemsnitlige alder på den biologiske mor 24 år med et spænd fra 14 til 46 år. De biologiske fædres gennemsnitlige alder var 27 år med et spænd på 16 år til 41 år.

I 18 af sagerne var de biologiske fædre inddraget i adoptionsprocessen.

Kun få af de biologiske mødre havde afsluttet en uddannelse, hvilket formentlig bl.a. havde sammenhæng med mødrenes alder på bortadoptionstidspunktet. Det var kun i 6 ud af de 43 sager, at der var registreret en uddannelse. Flere af mødrene gik stadig i folkeskole eller var i gang med en gymnasial uddannelse på tidspunktet for bortadoptionen. Kun 5 af de biologiske fædre havde afsluttet en uddannelse på bortadoptionstidspunktet.

De biologiske mødres etnicitet/oprindelse var for de flestes vedkommende dansk, men ukrainsk, irsk, japansk, bosnisk, indonesisk, libanesisk, marokkansk og nepalesisk var også registreret.

De biologiske mødre havde i de fleste tilfælde ønsker til de kommende forældre til barnet. Adoptionsnævnet forsøgte ved matchningen at imødekomme så mange af mødrenes ønsker som muligt. I 37 sager havde de biologiske mødre ønsker til de kommende forældre til deres barn. Foruden et ønske om, at deres barn kom til et ægtepar (24 sager), havde det for mange også betydning, hvor i landet barnet kom til at bo, samt hvilken religion adoptanterne levede efter.

Ud af de 18 sager, hvor den biologiske far havde været inddraget i adoptionsprocessen, havde den biologiske far i 6 sager ønsker til placeringen af barnet. I 5 af de sager ønskede fædrene, at barnet kom til et ægtepar.

Helt generelt betød det meget for de biologiske mødre, at deres barn kom til en familie, hvor det ville blive elsket og få de muligheder, som mødrene på bortadoptionstidspunktet ikke følte, at de ville kunne give barnet.

I 36 af sagerne var den biologiske mor og far sunde og raske, hvilket medførte, at de fleste børn blev bortadopteret inden for en almen godkendelse. I 5 af sagerne var den biologiske mor og far stof- eller alkoholmisbruger.

Oplysninger om adoptanter

I de gennemgåede sager havde adoptanterne i gennemsnit stået på den nationale venteliste i ca. 7 ½ måned på det tidspunkt, hvor de fik anvist et barn. Det observerede minimum var 0 måneder, der gjaldt for adoptanter, der var godkendt til en konkret søskende til et tidligere adopteret barn. Det observerede maksimum var på 25 måneder.

56 % af adoptanterne havde ikke børn i forvejen, da de fik anvist et barn til national adoption, mens 26 % af adoptanterne tidligere havde adopteret et barn ved national adoption.

Kvindens alder på matchningstidspunktet var i gennemsnit 34 år med et spænd fra 26 år til 43 år. Mandens alder på matchningstidspunktet var i gennemsnit 35 år med et spænd fra 28 år til 45 år.

3.2.3. Tilsyn med genoptagelse

Som led i sit tilsyn med samrådene indkaldte Adoptionsnævnet i 2011 alle sager fra statsforvaltningerne, hvor statsforvaltningerne i 2010 havde besluttet at genoptage sagsbehandlingen af en tidligere meddelt godkendelse til adoption.

Nævnets indkaldelse af sagerne skete primært med henblik på at belyse samrådenes praksis i denne type sager. Nævnet modtog i alt 80 sager fra statsforvaltningerne.

Ved indkaldelsen havde nævnet over for statsforvaltningerne præciseret, at nævnet ønskede at modtage følgende sager:

1. Sager, hvor statsforvaltningen på et eller andet tidspunkt havde genoptaget sagsbehandlingen (i sagens natur efter en godkendelse), uanset udfaldet af den genoptagede sagsbehandling.
2. Sager, hvor statsforvaltningen i forbindelse med anmodning om forlængelse af godkendelsen efter 3 års godkendelse, havde foretaget en "egentlig" sagsbehandling, dvs. udover hvad statsforvaltningen "normalt" gør, når en forlængelsesansøgning går lige igennem, jf. vejledningens pkt. 9.5. Det havde

heller ikke i disse sager betydning, om denne sagsbehandling resulterede i, at ansøgerne ikke havde fået forlænget deres godkendelse, eller statsforvaltningens supplerende sagsbehandling var resulteret i en afgørelse om at forlænge ansøgernes godkendelse.

Generelt om de indkaldte sager

Adoptionslovens § 25a:

”Stk. 2. Samrådet kan træffe afgørelse om bortfald af en godkendelse som adoptant, hvis betingelserne for at blive godkendt som adoptant ikke længere er opfyldt, eller hvis ansøgeren i øvrigt ikke kan anses for egnet som adoptant.”

Godkendelsesbekendtgørelsens § 22 (nu adoptionsbekendtgørelsens § 43):

”Stk. 1. Adoptionssamrådet kan træffe afgørelse om bortfald af en godkendelse som adoptant, hvis betingelserne for at blive godkendt som adoptant ikke længere er opfyldt, eller hvis ansøgeren i øvrigt ikke kan anses for egnet som adoptant, jf. adoptionslovens § 25 a, stk. 2.

Stk. 2. De undersøgelser, der er nødvendige for samrådets afgørelse efter stk. 1, foretages af statsforvaltningen.

Stk. 3. Ansøgeren har pligt til at meddele statsforvaltningen, hvis der indtræder relevante ændringer i ansøgerens forhold.”

På baggrund af tilsynsgennemgangen kunne Adoptionsnævnet konkludere, at der overordnet set synes at have været tilstrækkeligt grundlag til at genoptage sagsbehandlingen i alle sagerne. I en enkelt sag var dette dog ikke tilfældet. I sagen blev ansøgerne godkendt som adoptanter i juli 2009. I forbindelse med, at ansøgerne fik et barn i forslag fra ”børn søger forældre”, som lå uden for deres godkendelse, blev de indkaldt til samtale i statsforvaltningen med henblik på en undersøgelse af, om deres godkendelse kunne udvides til at omfatte det konkrete barn. Samrådet gav i maj 2010 afslag på en udvidelse og besluttede samtidig at genoptage den oprindelige godkendelse og indkalde ansøgerne til en supplerende samtale. I juli 2010 traf samrådet afgørelse om iværksættelse af en psykologisk undersøgelse med henblik på en vurdering af ansøgernes ressourcer. Ansøgerne påklagede afgørelsen til Adoptionsnævnet, men trak kort inden nævnsmødet i august 2010 klagen tilbage og meddelte statsforvaltningen, at de ønskede at stoppe deres adoptionssag. Samrådet traf i august 2010 afgørelse om tilbagekaldelse af godkendelsen efter anmodning. Adoptionsnævnet besluttede at se på sagen som led i sit tilsyn og besluttede i november 2010 at meddele statsforvaltningen, at der efter nævnets opfattelse ikke havde været tilstrækkeligt grundlag til at genoptage sagen om godkendelse.

I forhold til, om der var tilstrækkeligt grundlag til at træffe afgørelse om at opretholde eller trække godkendelsen, efter at sagen havde været genoptaget, udtalte Adoptionsnævnet kritik af følgende sager:

- ◆ Ansøgerne blev godkendt som adoptanter til barn nr. 3 i juli 2007. I forbindelse med behandlingen af en eventuel forlængelse besluttede samrådet i maj 2010 at

udsætte sagen på indhentelse af yderligere oplysninger om ansøgerindens helbred samt parrets aktuelle økonomi. Ansøgerinden havde i 2008 uden forvarsel fået en blodprop i højre hjernestamme. Hun kom straks i behandling og var allerede inden 24 timer helt ovre det og havde ikke siden haft mén eller symptomer. Ansøgerinden blev efterfølgende undersøgt på hospitalet men blev efter et par måneder afsluttet, uden at der var en forklaring på forløbet. Hun fortalte selv, at hun havde det godt og var fysisk aktiv. Statsforvaltningen indhentede supplerende oplysninger om parrets økonomi, og om ansøgerindens helbred fra ansøgerindens egen læge samt udskrivningsrapport fra hospitalet. Samrådet forlængede godkendelsen i juni 2010. Efter nævnets opfattelse, må det normalt antages at føre til afslag på forlængelse af en godkendelse, hvis en ansøger har haft blodprop i højre hjernestamme. I den konkrete sag fandt nævnet således, at samrådet i hvert fald burde have tilvejebragt yderligere oplysninger om ansøgerindens blodprop, inden en afgørelse blev truffet.

- ◆ Ansøgerne blev godkendt som adoptanter i oktober 2010. Ansøgerinden oplyste i januar 2011, at hun var blevet gravid, og statsforvaltningen satte herefter sagen i bero indtil graviditetens uge 22. I maj 2011 trak samrådet ansøgernes godkendelse tilbage. Afgørelsen var begrundet med, at ansøgerinden på dette tidspunkt var længere henne i graviditeten end uge 22. Statsforvaltningen har på forespørgsel fra Adoptionsnævnet oplyst, at der ikke var foretaget yderligere høring af ansøgerne, inden samrådet traf afgørelse, idet statsforvaltningen antog, at man ville have hørt, hvis ansøgerinden ikke længere var gravid. Senere i maj 2011 oplyste ansøgerinden til statsforvaltningen, at hun ikke længere var gravid og havde aborteret i uge 10. Statsforvaltningen havde orienteret ansøgerne om, at man ikke ville ændre afgørelsen, men at den kunne påklages. Nævnet bemærkede hertil, at i tilfælde af berostillelse på grund af graviditet skal statsforvaltningen have bekræftet, at ansøgerinden fortsat er gravid, inden sagen forelægges for samrådet. Nævnet mener endvidere, at statsforvaltningen burde have genoptaget sagen i stedet for at henvise til en klagemulighed. Det skyldes, at begrundelsen for samrådets afgørelse – efter samrådssekretariatets oplysninger til nævnet – var, at ansøgerinden stadig var gravid, hvilket efterfølgende viste sig at være ukorrekt. Der var derfor fremkommet nye oplysninger, der ville have haft betydning for afgørelsen. Det var således nævnets opfattelse, at afgørelsen ikke burde være truffet på det foreliggende grundlag.
- ◆ Ansøgerne blev godkendt som adoptanter til barn nr. 3 i juni 2007. I forbindelse med behandlingen af en eventuel forlængelse oplyste ansøgerinden, at deres første barn havde haft nogle kraftige reaktioner i forbindelse med opstart i dagplejen. Ansøgerne fortalte endvidere, at den senere opstart i institution også havde været kompliceret med forskellige udfordringer for barnet. Ansøgerne havde fået bevilget tabt arbejdsfortjeneste af kommunen, sådan at de kunne hente barnet tidligere i institution. Ansøgerne fremsendte selv udtalelser fra institutionen. Samrådet forlængede ansøgernes godkendelse den 15. juni 2010. Efter nævnets opfattelse burde samrådet have indhentet sagen om tabt arbejdsfortjeneste fra kommunen, inden man traf afgørelse om, hvorvidt der var grundlag for en forlængelse af godkendelsen. De overordnede kriterier for, hvornår man kan mod-

tage tabt arbejdsfortjeneste til pasning af eget barn, medfører, at nævnet ud fra de foreliggende oplysninger i sagen ikke mente, at ansøgernes godkendelse burde være forlænget.

Tilbagekaldelse ved enighed

I mere end halvdelen af de indkaldte sager havde ansøgerne selv ønsket, at godkendelsen tilbagekaldtes, eller som minimum var ansøgerne indforstået med en tilbagekaldelse. I mere end halvdelen af disse sager skyldtes genoptagelsen af sagen, at ansøgerinden var gravid eller allerede havde født et barn.

I 2 af de indkaldte sager, hvor ansøgerne havde været indforstået med, at godkendelsen skulle tilbagekaldes, havde samrådet ikke truffet afgørelse herom. Sagerne var i disse tilfælde derimod blot henlagt af samrådssekretariatet.

Nævnet blev under gennemgangen af sagerne opmærksomt på, at der fra 2 ud af de 5 statsforvaltninger ikke var fremsendt sager, hvor ansøgerne havde været indforstået med tilbagekaldelse af godkendelse.

Efter en drøftelse med statsforvaltningerne blev nævnet opmærksomt på, at nogle statsforvaltninger har haft den praksis, at der ikke træffes afgørelse i samrådene om tilbagekaldelse af godkendelsen, hvis ansøgeren er indforstået med, at godkendelsen tilbagekaldes.

Denne praksis har vist sig at have baggrund i en udmelding fra Familiestyrelsen i 2008. Familiestyrelsen oplyste over for nævnet, at styrelsen er opmærksom på problemstillingen og allerede har drøftet det på et erfaringsudvekslingsmøde med statsforvaltningerne.

På baggrund af ovennævnte bemærkede Adoptionsnævnet over for Familiestyrelsen, at beslutningskompetencen for denne type sager bør præciseres med en klar hjemmel i reglerne, f.eks. ved at det overlades til samrådsformanden at træffe afgørelse, sådan at disse sager kan afgøres uden for et samrådsmøde, men stadig i samråds-regi. Der er efterfølgende indsat en ny bestemmelse i § 8 i forretningsordenen for adoptionssamrådet, hvoraf det fremgår, at adoptionssamrådets sekretariat kan træffe afgørelse om tilbagekaldelse af en godkendelse i de tilfælde, hvor ansøgeren skriftligt har erklæret et ønske om at få sagen henlagt. Bestemmelsen trådte i kraft den 1. juli 2012.

3.2.4. Udviklingen i alder og ventetider 2009 - 2011

Som led i Adoptionsnævnets arbejde med indsamling og formidling af viden på adoptionsområdet har nævnet i 2011 udarbejdet en statistisk opgørelse over udviklingen i adoptanternes alder ved godkendelse og hjemtagelse, samt i børnenes alder på hjemtagelsestidspunktet. Statistikken er lavet i forhold til internationale adoptioner. Nævnet har indhentet oplysninger fra de formidlende organisationer om

alle adoptanter, der i 2011 hjemtog barn fra udlandet gennem AC Børnehjælp eller DanAdopt.

Hensigten med dette har været at belyse udviklingen og de eventuelle forandringer, der finder sted fra år til år, set i sammenhæng med den øvrige udvikling på det internationale adoptionsområde.

De indhentede oplysninger viser, at omfanget af den internationale adoptionsformidling i perioden 2009 – 2011 til Danmark er reduceret. Antallet af børn, adopteret internationalt af adoptanter, der bor i Danmark, er således faldet fra 497 børn i 2009 til 338 børn i 2011.

Internationale analyser af udviklingen i den internationale adoptionsformidling viser, at feltet de seneste år har været præget af misforholdet mellem et stigende antal adoptionsansøgere og et faldende antal børn til international adoption. Globalt set steg antallet af internationale adoptioner i perioden 1998-2004, men begyndte at aftage efter 2004, hvor omfanget af internationale adoptioner nåede sit højdepunkt. Omkring 43.000 børn blev på verdensplan adopteret internationalt i 2004, mens det tilsvarende antal adoptioner i 2010 var omkring 27.500.

Den gennemsnitlige ventetid for alle danske ansøgere, der i 2011 adopterede internationalt, var 34 måneder, fra adoptanterne blev godkendt, til de kunne hjemtage barnet. I 2010 var den ligeledes 34 måneder, mens den i 2009 var 26 måneder. Enlige adoptanter venter i gennemsnit lidt længere end ægtepar.

De indhentede oplysninger viser, at den gennemsnitlige alder på godkendelsestidspunktet for alle adoptanter fra 2009 til 2011 er steget en smule fra 36,9 år til 37,4 år. Den samme tendens kan ses på tidspunktet for hjemtagelsen, hvor adoptanternes alder er steget fra 38,8 år i 2009 til 40,2 år i 2011.

I forhold til børnenes alder, viser de indhentede oplysninger, at børnenes gennemsnitlige alder på hjemtagelsestidspunktet i 2011 var 1 år og 7 måneder, hvilket er en nedgang med 0,2 måneder i forhold til 2010. Andelen af børn, der var 3 år eller derover ved hjemtagelsen, var i 2011 18 %. I 2009 var andelen 15 %, mens den i 2010 var 21 %.

Hele rapporten om udviklingen i alder og ventetider 2009 – 2011 kan læses på Adoptionsnævnets hjemmeside (adoptionsnevnet.dk).

KAPITEL 4: NATIONALE BORTADOPTIONER

Adoptionsnævnet varetager opgaven med at anvise børn født i Danmark til godkendte adoptanter med henblik på national anonym adoption.

En ændring af adoptionsloven i 2009 medførte, at adgangen til adoption uden samtykke blev udvidet sådan, at der nu kan ske adoption uden samtykke af et barn under 1 år, hvis det er godtgjort, at forældrene varigt vil være ude af stand til at varetage omsorgen for barnet og ikke vil kunne spille en positiv rolle for barnet i forbindelse med samvær. For børn, der har været anbragt uden for hjemmet i mindst 3 år, kan der ske adoption uden samtykke, hvis forældrene varigt vil være ude af stand til at varetage omsorgen for barnet. Lovændringen medførte også, at der i helt særlige tilfælde efter adoptionen kan fastsættes samvær eller anden form for kontakt mellem barnet og barnets oprindelige slægtninge, navnlig forældrene, hvis det er bedst for barnet.

Derudover betød lovændringen, at ansøgere, der ønsker en national adoption, nu også er omfattet af det faseopdelte godkendelsessystem, og de skal derfor på et adoptionsforberedende kursus på lige fod med ansøgere, der ønsker international adoption. Tidligere var ansøgere, der ønskede at adoptere et barn født i Danmark, ikke omfattet af det faseopdelte godkendelsessystem og skulle derfor ikke på et adoptionsforberedende kursus.

4.1. Procedure ved anvisning af børn til national adoption

Når ansøgerne er godkendt og ønsker national adoption, indsender samrådssekretariatet godkendelsessagen til Adoptionsnævnet. Herefter vil en voteringsgruppe, der består af tre nævnsmedlemmer, gennemgå sagen. Voteringsgruppen bestod i 2011 af Anne Thalbitzer, Jan Erik Henriksen og Pia Eriksen.

Når der er et barn til national bortadoption, foretager det pædiatriske medlem af nævnet en lægefaglig vurdering af barnet. På baggrund af de foreliggende oplysninger om barnet, herunder den lægefaglige vurdering og oplysninger om de biologiske forældre vælger voteringsgruppen fra ventelisten de ansøgere, der efter en konkret vurdering skønnes bedst egnede til at adoptere det konkrete barn. I den forbindelse har blandt andet følgende forhold betydning:

- ♦ Hel- og halvsøskende placeres som udgangspunkt hos samme adoptivfamilie.

- ◆ Barnet placeres i en passende geografisk afstand fra de biologiske forældre og deres netværk, således at man minimerer sandsynligheden for, at anonymiteten brydes.
- ◆ De biologiske forældres ønsker vedrørende barnets kommende forældre og deres miljø.
- ◆ At adoptivforældrenes baggrund, værdier og interesser stemmer overens med de biologiske forældres.
- ◆ Ansøgerne har indsigt og rummelighed i forhold til barnets eventuelle familiære dispositioner for sygdomme eller fysiske og psykiske handicap.
- ◆ Hvis et barn har særlige behov – for eksempel på grund af fysiske eller psykiske forhold – vil det have betydning, hvilken familie der skønnes bedst egnet til at imødekomme disse behov.

Når voteringsgruppen har udvalgt de ansøgere, der skønnes bedst egnede til at adoptere barnet, giver nævnet besked til den statsforvaltning, hvor ansøgerne bor. Statsforvaltningen orienterer herefter ansøgerne om nævnets beslutning.

I 2011 var nævnets gennemsnitlige sagsbehandlingstid i de nationale bortadoptionssager 18 dage (mellem 4 og 37 dage).

Sagsbehandlingstiden omfatter perioden, fra nævnet modtog sagen, til barnet blev anvist til en familie. I 2010 var sagsbehandlingstiden 32 dage. Fra det tidspunkt, hvor alle oplysninger i sagen er klar, herunder samtykket fra de biologiske forældre, prioriteres det højt, at sagen bliver ekspederet så hurtigt som muligt. Den lange sagsbehandlingstid i 2010 skyldtes langvarige faderskabsager.

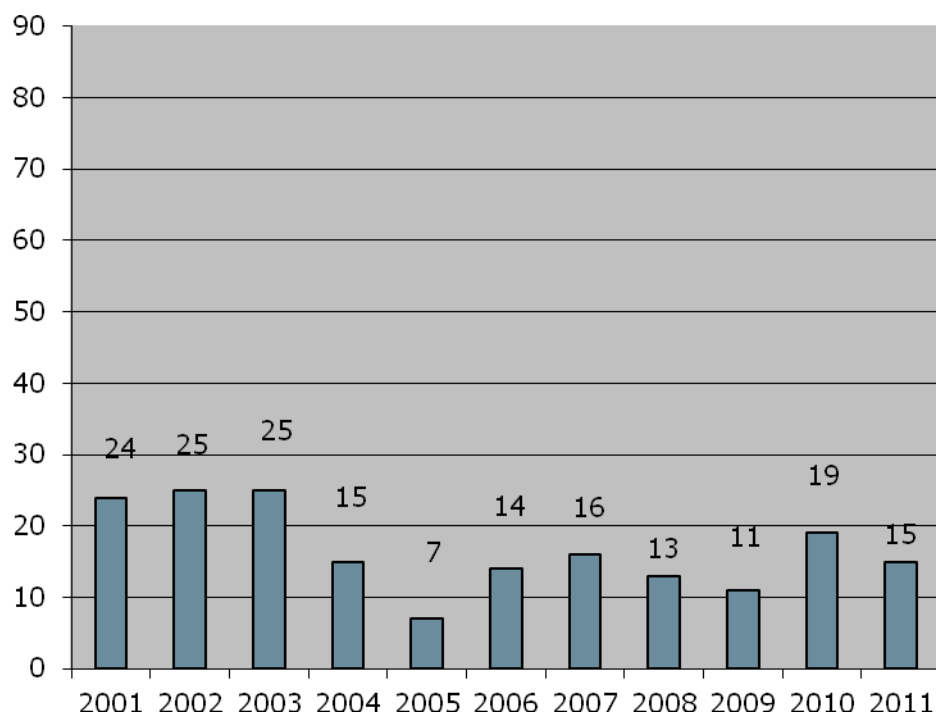
Børnene var i 2011 mellem 3 og 8 måneder ved matchningen og i gennemsnit lidt over 4 måneder gamle.

4.2. Antallet af børn og godkendte ansøgere

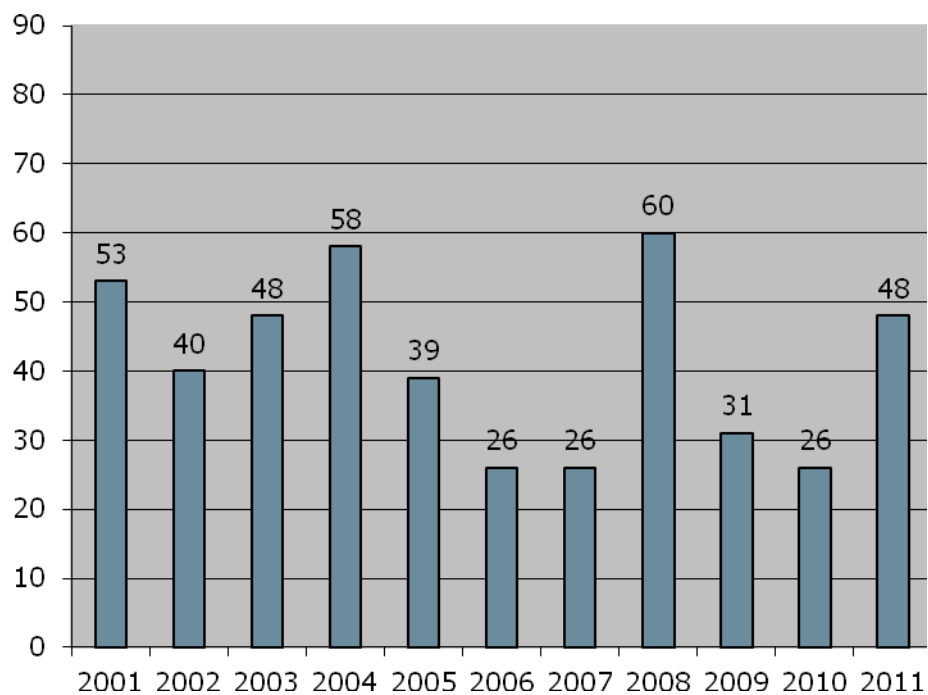
Der er kun ganske få børn til national bortadoption. I 2011 blev der bortadopteret i alt 15 børn til national adoption. 4 børn blev anvist til ansøgere, som tidligere havde adopteret et barn ved national adoption.

De seneste 10 års udvikling i antallet af børn til national bortadoption fremgår af diagrammet nedenfor. Der er i denne periode anvist i alt 161 børn til anonym national bortadoption. I samme periode stod 389 ansøgere på venteliste til anonym national adoption. Set over en 10-årig periode er der 4 ud af 10 ansøgere, der har fået anvist et barn til national adoption.

BØRN ANVIST TIL NATIONAL (ANONYM) BORTADOPTION

ANTAL ANSØGERE, DER ØNSKER NATIONAL ADOPTION

4.3. Børn til bortadoption

Alle 15 børn, som blev bortadopteret ved national adoption i 2011, blev vurderet inden for en almen godkendelse (se ordforklaring bagerst i beretningen).

Alle børnene var under et år gamle på matchningstidspunktet.

BØRNEGENNEMSNITLIGE ALDER PÅ MATCHNINGSTIDSPUNKTET

	Antal børn
3-4 måneder	11
5-6 måneder	3
7-12 måneder	1
13 måneder eller mere	0

To af de 15 børn blev anbragt på spædbarnshjem efter fødslen, mens 13 børn blev anbragt i plejefamilier.

Den yngste biologiske mor var 15 år og den ældste var 43 år. I kun fem af sagerne var muligt at fastslå, hvem der var barnets biologiske far. Den yngste biologiske far var 17 år og den ældste var 23 år.

De fleste faderskabssager (80%) blev afsluttet i statsforvaltningerne. I 5 af sagerne (33%) blev der registreret en far, mens der i de resterende ikke blev registreret nogen far til barnet.

80% af de kvinder, der valgte bortadoption, var sunde og raske kvinder, som for de flestes vedkommende stadig gik i skole eller var i gang med en erhvervsuddannelse.

Har den biologiske mor tidligere bortadopteret et barn, har hun typisk ønsket, at barnet kan komme til den familie, som har adopteret det første barn.

KAPITEL 5: STATISTIK

5.1. Godkendelser

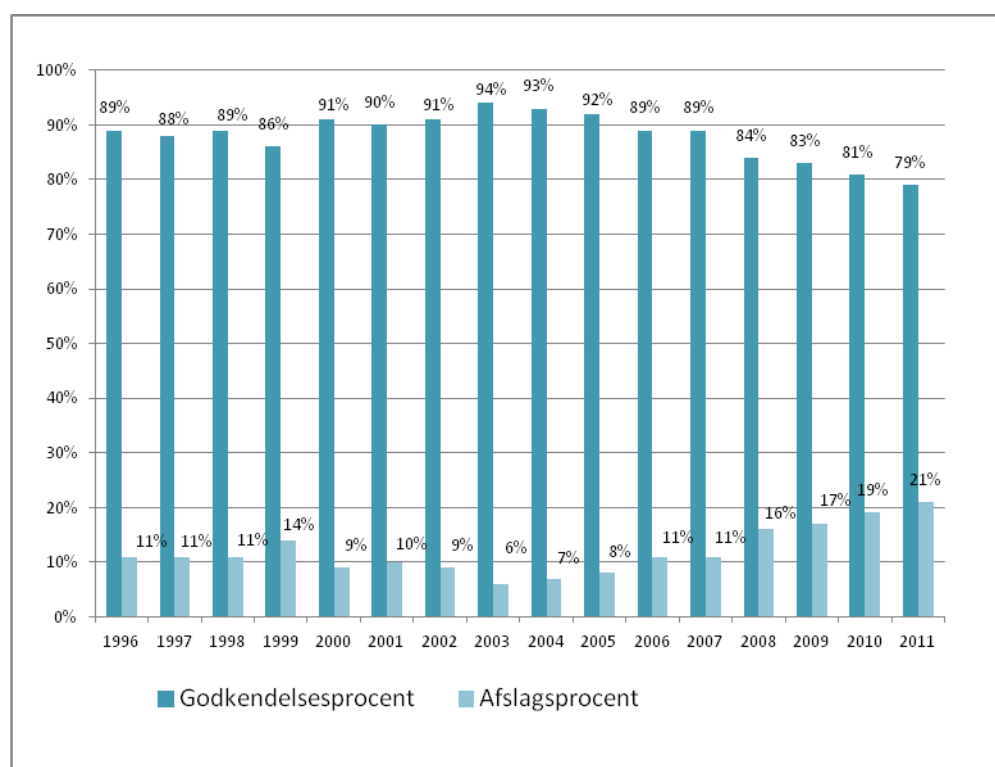
Som et led i nævnets opgave med at indsamle, bearbejde og formidle viden om adoption foretager nævnet årligt en statistisk opgørelse over afgørelser i sager om godkendelse til adoption, matchningssager i statsforvaltningerne og hos de formidlende organisationer samt antallet af hjemtagne børn.

AFGØRELSE OM GODKENDELSE SOM ADOPTANT

	2010	2011
Afgørelser i alt	489	481
Godkendelser efter fase 3	394	381
Godkendelsesprocent	81 %	79 %
Afslag efter fase 1	59	56
Afslag efter fase 3	36	44
Afslag i alt	95	100
Afslagsprocent	19 %	21 %

Der er i tallene taget hensyn til nævnets eventuelle omgørelser (dvs. tabellen viser antallet af afgørelser efter, at nævnet eventuelt har ændret samrådets afgørelse). I 10 af de 44 sager, hvor ansøgere fik "afslag i fase 3", fik de til gengæld en "delvis godkendelse".

GODKENDELSES- OG AFSLAGSPROCENT 1996-2011

Som det ses af tabellen "Afgørelser om godkendelse som adoptant i 2011", varierede godkendelsesprocenten på mellem 70 % og 89 % i de enkelte statsforvaltninger. Nordjylland havde i 2011 med 70 % godkendelser den laveste godkendelsesprocent, hvorimod Syddanmark havde den højeste.

AFGØRELSE OM GODKENDELSE SOM ADOPTANT I 2011

	Afgørelser i alt	Godkendelser	Afslag efter fase 1	Afslag efter fase 3
Hovedstaden	190	150 (79%)	14	26
Sjælland	52	38 (73 %)	9	5
Syddanmark	84	75 (89 %)	8	1
Nordjylland	50	35 (70 %)	9	6
Midtjylland	105	83 (79 %)	16	6
Hele landet	481	381	56	44

AFGØRELSE I 2011 FORDELT PÅ PAR OG ENLIGE

	Ansøgerpar/registrerede partnere	Enlige ansøgere
Godkendelser	335	46
Afslag fase 1	50	6
Afslag fase 3	30	14
Afslag i alt	80	20
Afgørelser i alt	415	66

GODKENDELSESPROCENTER FOR PAR OG ENLIGE 1996-2011

	Ansøgerpar	Enlige ansøgere	Alle ansøgere
1996	91 %	37 %	89 %
1997	89 %	64 %	88 %
1998	90 %	46 %	89 %
1999	88 %	59 %	86 %
2000	92 %	77 %	91 %
2001	91 %	71 %	90 %
2002	92 %	79 %	91 %
2003	94 %	85 %	94 %
2004	93 %	93 %	93 %
2005	92 %	87 %	92 %
2006	89 %	89 %	89 %
2007	90 %	84 %	89 %
2008	85 %	73 %	84 %
2009	84 %	68 %	82 %
2010	81 %	78 %	81 %
2011	81 %	70 %	79 %

5.1.1. Fase 1

5.1.1.1. ADMINISTRATIVE AFGØRELSER

Som det ses af tabellen, blev 45 % af de afgørelser, der blev truffet i fase 1, truffet af samrådssekretariatet i 2011. I 2010 blev 43 % af fase 1-afgørelserne truffet af samrådssekretariatene.

Som de to foregående år varierer det også i 2011 mellem de enkelte statsforvaltninger, hvor ofte der træffes en administrativ afgørelse.

AFGØRELSE I FASE 1

	Administrative afgørelser (procent)	Samrådsafgørelser (afslag eller tilsagn om fortsættelse)	Afgørelser i fase 1 i alt
Hovedstaden	96 (51 %)	94	190
Sjælland	26 (50 %)	26	52
Syddanmark	51 (61 %)	33	84
Nordjylland	16 (32 %)	34	50
Midtjylland	27 (26 %)	78	105
Hele landet	216 (45 %)	265	481

5.1.1.2. DISPENSATION FRA ALDERSKRAVET OG SAMLIVSKRAVET

Der kan dispenseres fra alderskravet, hvis:

- ◆ Kun den ene ægtefælles alder overstiger 40-års grænsen, mens den anden ægtefælle er noget yngre (§ 7, stk. 2, nr. 1, i godkendelsesbekendtgørelsen).
- ◆ Ansøgeren, efter at have modtaget et adoptivbarn, søger om godkendelse til et adoptivbarn mere inden for rimelig tid (§ 7, stk. 2, nr. 2, i godkendelsesbekendtgørelsen).
- ◆ Der foreligger særlige omstændigheder (§ 7, stk. 2, nr. 3, i godkendelsesbekendtgørelsen).

I 2011 var den gennemsnitlige alder på ansøgningstidspunktet 36 år for de kvindelige ansøgere og 37 år for de mandlige ansøgere.

I 2011 valgte samrådet at dispensere fra aldersreglen i 67 sager. Som det fremgår af tabellen "Aldersdispensationer", blev de fleste aldersdispensationer givet under henvisning til, at ansøgerne havde søgt om godkendelse til at adoptere endnu et barn inden for rimelig tid efter hjemtagelsen af et adoptivbarn, eller at den ene ægtefælle var noget yngre.

ALDERSDISPENSATIONER

	2011
Ansøgninger om dispensation	79
Antal endelige godkendelser med dispensation fra alderskravet (procentdel af det samlede antal sager, hvor ansøgerne søgte om dispensation fra alderskravet)	67 (85 %)
§ 7, stk. 2, nr. 1 ("noget yngre")	34
§ 7, stk. 2, nr. 2 ("inden rimelig tid")	33
§ 7, stk. 2, nr. 3 ("særlige omstændigheder")	1

SAMLIVSDISPENSATIONER

	2011
Ansøgninger om dispensation	19
Antal endelige godkendelser med dispensation fra samlivskravet (procentdel af det samlede antal sager, hvor ansøgerne søgte om dispensation fra samlivskravet)	5 (26 %)

5.1.1.3. SPECIALUNDERSØGELSER

Hvis samrådet i den enkelte sag vurderer, at der er behov for en specialundersøgelse af ansøgerne, før der kan træffes afgørelse i fase 1, kan samrådet beslutte at iværksætte en sådan undersøgelse.

I 2011 traf samrådet i 35 sager afgørelse om at iværksætte en specialundersøgelse i fase 1. Dette svarer til 7 % af alle de sager, som samrådet i fase 1 traf en afgørelse om i 2011. I 2010 traf samrådet i 45 sager (9 % af alle sager, hvor samrådet traf en afgørelse i fase 1) afgørelse om at iværksætte en specialundersøgelse i fase 1, mens der i 2009 blev iværksat specialundersøgelser i fase 1 i 51 sager (13 %).

Blandt de 35 sager, hvor samrådet iværksatte en specialundersøgelse i fase 1, fik ansøgerne i 9 sager (26 %) afslag på godkendelse i fase 1, mens der i 3 sager (9 %) blev givet afslag på godkendelse i fase 3. 23 ansøgere (66 %) blev godkendt efter fase 3.

SPECIALUNDERSØGELSER I FASE 1

	2011
Antal sager, hvor samrådet besluttede at iværksætte en eller flere specialundersøgelser	35
Procent af alle afgørelser	7 %
Medicinske undersøgelser	26
Psykiatriske undersøgelser	5
Psykologiske undersøgelser	1
Andre undersøgelser	3

5.1.1.4. AFSLAG I FASE 1

BEGRUNDELSER FOR AFSLAG I FASE 1

	2011	Procent af afslag i fase 1 (n=59)	Procent af alle afgørelser (n=481)
Alder	3	5 %	1 %
Samliv	12	20 %	2%
Helbred	29	49 %	6 %
Boligforhold	1	2 %	0,2 %
Økonomiske forhold	5	8 %	1 %
Andet	9	15 %	2 %

Det bemærkes, at der kan forekomme flere begrundelser i den enkelte sag, hvorfor antallet af begrundelser overstiger antallet af afslag.

5.1.1.5. SAGSBEHANDLINGSTID I FASE 1

Sagsbehandlingstiden i fase 1 udgør tidsrummet, fra ansøgningen indgives til statsforvaltningen, til der er truffet afgørelse, om ansøgerne kan fortsætte godkendelsesforløbet.

I 2011 var den gennemsnitlige sagsbehandlingstid på landsplan 80 dage, hvilket er 11 dage hurtigere end i 2010, hvor den gennemsnitlige sagsbehandlingstid var i alt 91 dage i fase 1. I 2009 og 2008 var det tilsvarende gennemsnit henholdsvis 79 og 95 dage.

Som det fremgår af tabellen "Sagsbehandlingstider i fase 1", var der i 2011 en vis variation i sagsbehandlingstiden i de fem statsforvaltninger. Den korteste gennem-

snitlige sagsbehandlingstid i fase 1 ses i statsforvaltningerne Syddanmark (59 dage), mens den længste er observeret i statsforvaltningen Sjælland (114 dage).

SAGSBEHANDLINGSTIDER I FASE 1

	Gennemsnit
Hovedstaden	86 dage
Sjælland	114 dage
Syddanmark	59 dage
Nordjylland	78 dage
Midtjylland	69 dage
Hele landet	80 dage

5.1.2. Fase 2

Fase 2 i undersøgelses- og godkendelsesforløbet består af et adoptionsforberedende kursus. Dette kursus er obligatorisk for alle ansøgere, der søger om godkendelse til adoption og ikke tidligere har adopteret.

Formålet med kurset er blandt andet at medvirke til at give de enkelte ansøgere mulighed for at gennemarbejde de vanskeligheder, der kan opstå ved enhver adoption, hvorved ansøgerne eventuelt vil få øje på aspekter omkring adoption, som de ikke tidligere har været opmærksomme på.

ADOPTIONSFORBEREDENDE KURSER

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Antal deltagere (alle førstegangsansøgere)	1071	1106	756	707	650	590	626
- heraf par	501	507	354	332	293	268	281
- heraf enlige	69	92	48	43	64	54	64

Kilde: Familiestyrelsen

5.1.3. Fase 3

HAR ANSØGEREN ANMODET OM, AT FASE 3 PÅBEGYNDES

- ALLE ANSØGERE:

	2011
Ja	436
Nej, ansøgeren har ikke ønsket at sagen skal fortsætte	17
Nej, sagen er henlagt efter 3 måneder/1 år	92
I alt	545

Samrådene behandlede i alt 308 sager, hvor ansøgerne havde deltaget i det adoptionsforberedende kursus. Ud over disse 308 sager ønskede ansøgerne alene i en enkelt sag ikke at fortsætte deres adoptionssag efter at have deltaget i kurset, og ligeledes én sag blev henlagt efter 3 måneder/1 år. Som i de foregående år var der således også i 2011 meget få ansøgere, som valgte ikke at fortsætte godkendelsesforløbet efter at have deltaget i det adoptionsforberedende kursus.

HAR ANSØGEREN ANMODET OM, AT FASE 3 PÅBEGYNDES

- ANSØGERE, SOM HAR DELTAGET I DET ADOPTIONSFORBEREDENDE KURSUS

	2011
Ja	306
Nej, ansøgeren har ikke ønsket at sagen skal fortsætte	1
Nej, sagen er henlagt efter 3 måneder/1 år	1
I alt	308

5.1.3.1. SPECIALUNDERSØGELSER I FASE 3

Som i fase 1 kan samrådet også i fase 3 beslutte at iværksætte en specialundersøgelse af ansøgerne. Dette besluttede samrådene i tilsammen 26 sager i 2011. 24 af disse specialundersøgelser var psykologfaglige undersøgelser. I 14 af disse sager blev ansøgerne endeligt godkendt som adoptanter i fase 3.

5.1.3.2. GODKENDELSENS INDHOLD

GODKENDELSEN VEDRØRER

	2011	Procent
Adoptivbarn nr. 1	263	69 %
Adoptivbarn nr. 2	111	29 %
Adoptivbarn nr. 3 eller flere	7	2 %
Godkendelser i alt	381	100 %

Langt de fleste ansøgere (90 %) fik i 2011 en såkaldt almen godkendelse, som indbefatter et barn i alderen 0-36 måneder uden væsentligt kendte fysiske eller psykiske problemer. Det tilsvarende procenttal i 2010 var 87 %. Ansøgere, der har fået en almen godkendelse, kan søge om at få udvidet deres godkendelse, hvis det barn, de får stillet i forslag, ligger uden for deres godkendelse.

GODKENDELSENS INDHOLD MHT. BARNETS ALDER

	2011	Procent
Barn 0-36 måneder	344	90 %
Barn 0-over 36 måneder	11	3 %
Barn 12-36 måneder	8	2 %
Barn 24-48 måneder	8	2 %
Andet	10	3 %
Godkendelser i alt	381	100 %

Sammenlignet med 2010 fik procentvis færre en godkendelse af et barn med fysiske eller psykiske problemer og/eller søskende/tvillinger, hvor der igen var færre end i 2009.

OMFATTER GODKENDELSEN BARN MED FYSISKE ELLER PSYKISKE VANSKELIGHEDER?

	2010	2011
Ja	7 (2 %)	3 (1 %)
Nej	387 (98 %)	378 (99 %)
Godkendelser i alt	394 (100 %)	381 (100 %)

OMFATTER GODKENDELSEN SØSKENDE/TVILLINGER?

	2010	2011
Ja	34 (9 %)	32 (8 %)
Nej	360 (91 %)	349 (92 %)
Godkendelser i alt	394 (100 %)	381 (100 %)

5.1.3.3. SAGSBEHANDLINGSTID I FASE 3

Sagsbehandlingstiden i fase 3 indbefatter tidsrummet, fra ansøgerne anmoder om påbegyndelse af fase 3, til samrådet har truffet endelig afgørelse i sagen.

I fase 3 var den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i 2011 på landsplan 104 dage. Til sammenligning var det tilsvarende gennemsnit i 2010 117 dage.

Som det ses af nedenstående tabel, er der, som i fase 1, også i fase 3 forskel mellem de enkelte statsforvaltningers gennemsnitlige sagsbehandlingstid. Den korteste gennemsnitlige sagsbehandlingstid i fase 3 ses i Statsforvaltningen Midtjylland (79 dage), mens Statsforvaltningen Sjælland har den længste gennemsnitlige sagsbehandlingstid (164 dage).

SAGSBEHANDLINGSTID I FASE 3

	Gennemsnit
Hovedstaden	111 dage
Sjælland	164 dage
Syddanmark	88 dage
Nordjylland	91 dage
Midtjylland	79 dage
Hele landet	103 dage

DEN GENNEMSNITLIGE TOTALE SAGSBEHANDLINGSTID

	Gennemsnit
Hovedstaden	297 dage
Sjælland	364 dage
Syddanmark	220 dage
Nordjylland	246 dage
Midtjylland	222 dage
Hele landet	268 dage

5.2. Matchninger

5.2.1. STATSFORVALTNINGERNES MATCHNINGSSAGER

I 2011 afsluttede statsforvaltningerne i alt 343 adoptionssager. I 81 % af sagerne – 278 sager i alt – fik ansøgerne stillet et barn i forslag. I 2010 var det tilsvarende procenttal 84 %. Dette skal ses i sammenhæng med, at godkendelsen er trukket tilbage, eller der er givet afslag på forlængelse i 17 % af sagerne.

SAGENS AFSLUTNING

	2011
Barn forventes hjemtaget til ansøgeren	278 (81 %)
Godkendelsen er udløbet	7 (2 %)
Ansøgerens godkendelse trukket tilbage/afslag på forlængelse	58 (17 %)
I alt	343 (100 %)

DE 10 STØRSTE AFGIVERLANDE

	2011	Procent
Burkina Faso	9	3%
Colombia	16	6%
Etiopien	58	21%
Indien	11	4%
Kina	34	12%
Nigeria	13	5%
Sri Lanka	9	3%
Sydafrika	38	14%
Sydkorea	18	7%
Thailand	18	7%
Øvrige lande	51	18%
I alt	275	100%

En matchning skal forelægges samrådet, hvis den formidlende organisation vurderer, at barnet falder uden for ansøgernes godkendelse, eller hvis organisationen er i tvivl om dette. Matchningen forelægges også samrådet, hvis afgiverlandet ikke har taget stilling til hvilke ansøgere, der skal hjemtage barnet, men alene har bestemt at barnet skal formidles af en af de danske organisationer.

Andelen af matchninger, som er godkendt af samrådet, udgjorde i 2011 i alt 27 % af alle matchningssager.

HVEM HAR MATCHET BARNET?

	2011	Procent
Samrådet har godkendt matchningen	74	27 %
Den formidlende organisation/giverlandet*	190	69 %
Adoptionsnævnet	11	4 %
I alt	275	100 %

* Der sigtes her til de sager, hvor organisationen har vurderet, at barnet falder inden for ansøgernes abstrakte godkendelse, hvorefter forslaget sendes direkte til ansøgerne til tilkendegivelse af, om de er indstillet på at modtage barnet. Hvis ansøgerne accepterer barnet, sendes sagen til samrådet alene til orientering.

SAGER, HVOR DEN FORMIDLENDE ORGANISATION ELLER AFGIVERLANDET HAR MATCHET – OPDELT EFTER FORMIDLENDE ORGANISATION

	2011	Procent
AC Børnehjælp	134	70 %
DanAdopt	56	30 %
I alt	190	100 %

Udvidelse af ansøgerens godkendelse

Hvis den formidlende organisation vurderer, at et udenlandsk matchningsforslag ligger uden for ansøgernes godkendelse, skal organisationen oplyse ansøgerne om matchningen og organisationens vurdering af denne. Ansøgerne skal også oplyses om, at de kan søge om at få udvidet deres godkendelse til at omfatte det konkrete barn.

I 2011 fik ansøgerne i 28 % af sagerne udvidet deres godkendelse til at omfatte et konkret barn. Som det fremgår af tabellen nedenfor, er denne andel steget siden 2007, hvor disse sager i perioden 1994-2006 indtil da udgjorde mellem 13 og 18 % af alle matchningssager.

HAR ANSØGEREN I FORBINDELSE MED MATCHNINGEN FÅET GODKENDELSEN UDVIDET TIL AT OMFATTE DET KONKRETE BARN?

	2011	Procent
Ja	76	28 %
Nej	199	72 %
I alt	275	100 %

PROCENTDELEN AF UDVIDEDE GODKENDELSER

	Procent
1994	13 %
1997	18 %
2000	14 %
2001	15 %
2002	16 %
2003	16 %
2004	14 %
2005	14 %
2006	14 %
2007	24 %
2008	23 %
2009	25 %
2010	23 %
2011	28 %

HAR ANSØGEREN TIDLIGERE I FORBINDELSE MED DENNE ANSØGNING FÅ- ET BRAGT ET BARN I FORSLAG, SOM LÅ UDEN FOR GODKENDELSEN OG DERFOR BLEV AFVIST AF ANSØGERNE?

	2011	Procent
Nej	255	93 %
Ja, 1 gang tidligere eller flere	20	7 %
I alt	275	100 %

UDVIDEDE GODKENDELSER

	2011	Procent af matchninger
AC Børnehjælp	42	25 % (n=171)
DanAdopt	34	37 % (n=92)
I alt	76	28 % (n=275)

BEGRUNDELSE FOR, AT MATCHNINGSFORSLAGET FALDT UDEN FOR ANSØGERENS GODKENDELSE

	2011	Procent (n=76)
Barnet var ældre end den godkendte aldersramme	25	33 %
Barnet var yngre end den godkendte aldersramme	4	5 %
Fysiske forhold hos barnet	41	54 %
Psykiske forhold hos barnet	11	15 %
Utilstrækkelige oplysninger	2	3 %
Andet	6	8 %

Der er forholdsvis stor forskel mellem de enkelte lande i forhold til andelen af udvidede godkendelser. Som de tidligere år er der procentvis flest matchningsforslag fra Indien, som har medført en udvidelse af ansøgernes godkendelse. Sri Lanka, Danmark og Korea har ikke bragt børn i forslag, som har ligget uden for ansøgernes godkendelse.

UDVIDEDE GODKENDELSER FORDELT PÅ AFGIVERLAND

	Udvidede godkendelser	Matchninger i alt	Procent
Bolivia	2	7	29 %
Colombia	3	16	19 %
Etiopien	11	58	19 %
Indien	10	11	91 %
Kina	15	34	44 %
Nigeria	4	13	31 %
Sydafrika	9	38	24 %
Sydkorea	0	18	0 %
Sri Lanka	0	9	0 %
Thailand	5	18	28 %
Øvrige lande	17	53	40 %
I alt	76	275	23 %

5.2.2. DE FORMIDLENDE ORGANISATIONERS MATCHNINGSSAGER

Mens statistikken for statsforvaltningernes matchningssager vedrører afsluttede sager, vedrører de formidlende organisationers matchningssager børn i forslag.

Når de formidlende organisationer afslutter en matchningssag (et barn er bragt i forslag til en ansøger eller et ansøgerpar), foretages en statistisk indberetning til nævnet. Hvis det samme barn er blevet matchet flere gange til forskellige ansøgere, registreres hver matching særskilt i statistikken.

I 2011 formidlede de formidlende organisationer i alt 307 matchninger. Heraf blev 65 % formidlet gennem AC Børnehjælp, mens 35 % blev formidlet via DanAdopt. I gennemsnit var børnene 19 måneder gamle på matchningstidspunktet, hvilket er en måned mere end i 2010, hvor alderen på matchningstidspunktet var 18 måneder. I 2009 var den tilsvarende gennemsnitsalder 14 måneder.

MATCHNINGSFORSLAG FORDELT PÅ FORMIDLENDE ORGANISATION

	2011	Procent
AC Børnehjælp	200	65 %
DanAdopt	107	35 %
I alt	307	100 %

MATCHNINGSFORSLAG FORDELT PÅ DE 10 STØRSTE AFGIVERLANDE

	2011	Procent
Burkina Faso	14	5 %
Colombia	20	7 %
Etiopien	70	21 %
Kenya	9	3 %
Kina	26	9 %
Nigeria	20	7 %
Sydafrika	51	17 %
Sydkorea	26	9 %
Sri Lanka	11	4 %
Thailand	21	7 %
Øvrige lande/uoplyst	39	11 %
I alt	307	100 %

Sammenlignet med tallene for 2010 er der sket en lille stigning i procentdelen af matchninger, hvor de formidlende organisationer har vurderet barnet uden for ansøgerens godkendelse, hvorefter ansøgerne har valgt ikke at søge om at få deres godkendelse udvidet til at omfatte det konkrete barn. Hvor dette i 2010 omfattede 6 % af matchningerne, var den tilsvarende procentdel 7 % i 2011. Samtidig ses der et fald i antallet af sager, hvor ansøgerne har reflekteret på omtalen af et konkret barn gennem "Børn Søger Forældre"-listerne hos de formidlende organisationer. 5 % af sagerne vedrørte i 2010 denne type matchningssager i organisationerne, mens den tilsvarende procentdel var 3 % i 2011.

ORGANISATIONENS VURDERING AF MATCHNINGSFORSLAGET

	2011 (procent)
Matchningsforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelse – forslaget sendt direkte til ansøgeren til tilkendegivelse af, om vedkommende er indstillet på at modtage barnet	214 (70 %)
Tvivel om, hvorvidt matchningsforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelse – forslaget sendt til samrådet	13 (4 %)
Matchningsforslaget ligger uden for ansøgerens godkendelse. Forslaget sendt til samrådet, da ansøgeren ønsker at søge om at få godkendelsen udvidet til at omfatte det pågældende barn	63 (21 %)
Matchningsforslaget ligger uden for ansøgerens godkendelse. Forslaget er alene sendt til orientering til samrådet, da ansøgeren ikke har ønsket at søge om udvidet godkendelse	7 (2 %)
Sagen er sendt til samrådet, da ansøgeren har reflekteret på omtalen af et konkret barn ("børn søger forældre")	10 (3 %)
I alt	307(100 %)

Uden for en almen godkendelse

I 2011 blev barnet i 95 af organisationernes matchningssager (31 %) vurderet uden for en almen godkendelse, eller organisationen var i tvivl herom. Dette er en nedgang med 4 % siden 2010, hvor den tilsvarende vurdering blev foretaget i 35 % af organisationernes matchningssager. Det fremgår af tabellen på næste side, at andelen af børn, der er vurderet uden for en almen godkendelse, er steget gradvist siden 2006, men nu faldet med små 4 %.

HAR ORGANISATIONEN VURDERET, AT BARNET FALDER INDEN FOR EN ALMEN GODKENDELSE?

	2011	Procent
Ja	212	69 %
Nej/i tvivl	95	31 %
I alt	307	100 %

PROCENTDEL AF MATCHNINGSSAGER, HVOR BARNET ER VURDERET UDEN FOR EN ALMEN GODKENDELSE

	Procent
2006	18 %
2007	25 %
2008	25 %
2009	21 %
2010	35 %
2011	31 %

BEGRUNDELSER FOR, AT BARNET VURDERES UDEN FOR/TVIVL

	2011	Procent (n=95)
Fysiske forhold hos barnet	56	59 %
Psykiske forhold hos barnet	9	10 %
Barnet er ældre end 36 måneder	22	23 %
Søskende	7	7 %
Utilstrækkelige oplysninger	2	2 %
Andet	14	14 %

MATCHNINGSFORSLAG UDEN FOR EN ALMEN GODKENDELSE FORDELT PÅ FORMIDLENDE ORGANISATION

	2011	Procent
AC Børnehjælp	57	29 % (n=200)
DanAdopt	38	36 % (n=107)
I alt	95	31 % (n=307)

MATCHNINGSFORSLAG UDEN FOR EN ALMEN GODKENDELSE FORDELT PÅ AFGIVERLAND

	2011	Procent
Bolivia	1	20 % (n=5)
Burkina Faso	2	14 % (n=14)
Colombia	6	30 % (n=20)
Etiopien	14	20 % (n=70)
Kina	21	81 % (n=26)
Nigeria	9	45 % (n=20)
Sydafrika	13	25 % (n=51)
Sydkorea	0	0 % (n=26)
Sri Lanka	0	0 % (n=11)
Thailand	6	29 % (n=21)
Taiwan	3	38 % (n=8)
Øvrige lande	20	65 % (n=31)
I alt	95	31 % (n=307)

Som det fremgår af tabellen nedenfor, faldt mange af matchningsforslagene vedrørende barn uden for almen godkendelse også uden for ansøgernes godkendelse. I alene 4 sager blev matchningen på forhånd vurderet inden for ansøgernes udvidede godkendelse.

I 7 % af sagerne (7 sager i alt) valgte ansøgerne ikke at søge om at få deres godkendelse udvidet til at omfatte det konkrete barn. I 2009 var andelen 6 %, mens den i 2010 var 15 %

Færre ansøgere havde reflekteret på omtalen af et konkret barn i 2011 end i 2010. Hvor 14 % (23 sager) valgte dette i 2010, traf 10 % (9 sager) det samme valg i 2011.

FORSLAG UDEN FOR EN ALMEN GODKENDELSE FORDELT PÅ BEHANDLINGEN AF MATCHNINGSFORSLAGET

	2011 (procent)
Matchningsforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelse – forslaget sendt direkte til ansøgerne til tilkendegivelse af, om de er indstillet på at modtage barnet	4 (4 %)
Tvivl om, hvorvidt matchningsforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelse – forslaget sendt til samrådet	13 (14 %)
Matchningsforslaget ligger uden for ansøgerens godkendelse. Forslaget sendt til samrådet, da ansøgeren ønsker at søge om at få godkendelsen udvidet til at omfatte det pågældende barn	62 (65 %)
Matchningsforslaget ligger uden for ansøgerens godkendelse. Forslaget er alene sendt til orientering til samrådet, da ansøgeren ikke har ønsket at søge om udvidet godkendelse	7 (7 %)
Sagen er sendt til samrådet, da ansøgeren har reflekteret på omtalen af et konkret barn ("børn søger forældre")	9 (10 %)
I alt	95 (100 %)

Uden for ansøgernes godkendelse

I 2011 vurderede organisationerne i 63 matchningsforslag, at barnet var uden for ansøgernes godkendelse, hvorefter ansøgerne ønskede at søge om, at deres godkendelse blev udvidet til at omfatte det konkrete barn. I tabellerne er alene medregnet de sager, hvor barnet er vurderet uden for ansøgernes godkendelse og ikke de sager, hvor organisationen har været i tvivl, eller afgiverlandet ikke har taget stilling til, hvilke ansøgere barnet konkret skal matches med.

MATCHNINGSFORSLAG UDEN FOR ANSØGERENS GODKENDELSE FORDELT PÅ FORMIDLENDE ORGANISATION

	2011	Procent
AC Børnehjælp	38	60 %
DanAdopt	25	40 %
I alt	63	100 %

MATCHNINGSFORSLAG UDEN FOR ANSØGERENS GODKENDELSE FORDELT PÅ AFGIVERLAND

	Uden for ansøgernes godkendelse	Matchningsforslag i alt	Procent
Burkina Faso	1	14	7 %
Colombia	3	20	15 %
Etiopien	9	70	13 %
Kenya	1	9	11 %
Kina	19	26	73 %
Nigeria	4	20	20 %
Sydafrika	7	51	14 %
Sydkorea	0	26	0 %
Sri Lanka	0	11	0 %
Taiwan	2	8	25 %
Thailand	5	21	24 %
Øvrige lande/uoplyst	12	31	39 %
I alt	63	307	15 %

5.3. Hjemtagne børn

Tabellen på næste side viser hvor mange adoptivbørn, der blev hjemtaget fra det enkelte oprindelsesland via de formidlende organisationer i 2011. I 2011 blev der hjemtaget i alt 338 børn fra 22 forskellige lande. Antallet af hjemtagelser er siden 2010 faldet med 19 %. I de sidste 4 år har Etiopien været det største afgiverland, efterfulgt af Kina og Sydafrika. Tilsammen blev halvdelen af alle hjemtagne børn i 2011 hjemtaget fra et af disse lande.

UDENLANDSKE ADOPTIVBØRN HJEMTAGET I 2011 - FORDELT PÅ LAND OG FORMIDLLENDE ORGANISATION:

	AC Børne- hjælp	DanAdopt	I alt	Andel
Bolivia	5	4	9	7 %
Bulgarien	0	0	0	-
Burkina Faso	0	11	11	3 %
Colombia	23	1	24	7 %
Etiopien	42	38	80	24 %
Filippinerne	0	2	2	1 %
Indien	2	5	7	2 %
Kenya	2	0	2	1 %
Kina	33	7	40	12 %
Madagaskar	3	0	3	1 %
Mali	1	0	1	0,3 %
Nepal	2	7	9	3 %
Nicaragua	1	0	1	0,3 %
Nigeria	17	0	17	5 %
Peru	2	0	2	0,6 %
Senegal	0	1	1	0,3 %
Sierra Leone	0	0	0	-
Sri Lanka	1	8	9	3 %
Sydafrika	37	12	49	14 %
Sydkorea	0	16	16	5 %
Taiwan	3	0	3	0,9 %
Thailand	9	13	22	7 %
Tjekkiet	7	0	7	2 %
Vietnam	0	23	23	7 %
Total	201	137	338	100 %

ØVRIGE AKTØRER PÅ ADOPTIONSOMRÅDET

Adoptionssamrådene

Adoptionssamrådene er nedsat af social- og integrationsministeren for indtil fire år ad gangen og er placeret i hver af de fem statsforvaltninger. Et samråd består af et medlem med social uddannelse, en jurist og en læge.

Samrådet træffer i fremmedadoptionssager blandt andet afgørelse om, hvorvidt en ansøger kan godkendes som adoptant. Samrådet kan i den forbindelse træffe beslutning om, at en specialundersøgelse kan iværksættes, ligesom samrådet kan træffe afgørelse om bortfald af en godkendelse som adoptant, hvis betingelserne for at blive godkendt som adoptant ikke længere er opfyldt, eller hvis ansøgeren i øvrigt ikke kan anses for egnet som adoptant.

Statsforvaltningerne

Adoptionsopgaverne er samlet i statsforvaltningerne, der behandler alle ansøgninger om adoption.

I forbindelse med ansøgninger om godkendelse som adoptant varetager statsforvaltningen sekretariatsfunktionen for adoptionssamrådet. Statsforvaltningen tilvejebringer i den forbindelse blandt andet de oplysninger, der er nødvendige for, at samrådet kan træffe afgørelse i sagerne, ligesom statsforvaltningen forbereder sagernes behandling i samrådet i øvrigt.

Hvis statsforvaltningen i fase 1 vurderer, at ansøgeren utvivlsomt opfylder de generelle betingelser for godkendelse, træffer statsforvaltningen afgørelse om, at undersøgelses- og godkendelsesforløbet kan fortsætte uden forelæggelse af sagen for samrådet. Hvis statsforvaltningen vurderer, at der foreligger tvivl om, hvorvidt ansøgeren opfylder betingelserne, forelægges sagen for samrådet, der træffer afgørelse i sagen.

Den endelige afgørelse om godkendelse i fase 3 træffes altid af samrådet.

Se også statsforvaltningens hjemmeside på statsforvaltning.dk

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen (tidligere Familiestyrelsen)

Ifølge adoptionsloven fastsætter social- og integrationsministeren regler om godkendelse som adoptant og om adoptionssagers behandling med videre. I praksis varetages disse opgaver af Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, der herudover er centralmyndighed i henhold til Haagerkonventionen af 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner.

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, tilrettelægger og udbyder de adoptionsforberedende kurser, der udgør fase 2 af undersøgelses- og godkendelsesforløbet.

Familiesretsafdelingen fører desuden tilsyn med de formidlende organisationers faglige, økonomiske og organisatoriske forhold. I sager, hvor samtykke til adoption er givet i udlandet, og hvor den udenlandske adoptionsafgørelse umiddelbart ikke anerkendes i Danmark, skal Familiesretsafdelingen tage stilling til, om samtykket kan ligestilles med et samtykke afgivet for en dansk myndighed eller institution.

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen
Amaliegade 25
Postboks 9080
1022 København K
familiestyrelsen.dk

Efter folketingsvalget i 2011 blev Familiestyrelsen flyttet til Social- og Integrationsministeriet og hører nu under Ankestyrelsen som en familieretsafdeling.

De formidlende organisationer

Organisationerne yder bistand til at etablere forbindelse mellem en godkendt adoptant og et udenlandsk barn med henblik på adoption, samt bistand til at gennemføre adoptionen.

Social- og integrationsministeren har autoriseret AC Børnehjælp og DanAdopt til at yde adoptionshjælp.

AC Børnehjælp
Elkjærvej 31
Postboks 152
8230 Åbyhøj
a-c.dk

DanAdopt
Birkerød Hovedgade 24
3460 Birkerød
danadopt.dk

Landsforeningen Adoption & Samfund

Adoption & Samfund er en interesseorganisation, som har til formål at skabe de bedst mulige betingelser for adopterede og deres forældre.

Adoption & Samfund
Sekretær Carl Erik Agerholm
Teglvej 4, Frifelt
6780 Skærbæk
adoption.dk
foreningen@adoptionogsamfund.dk

ORDFORKLARING

Almen godkendelse

Er den mest almindelige godkendelse. Ansøgere, der har en almen godkendelse, er godkendt til et barn i alderen 0-36 måneder uden væsentlige kendte fysiske eller psykiske problemer.

Udvidet godkendelse

En godkendelse, som ligger uden for den almene godkendelse, dvs. en godkendelse til at adoptere et ældre barn, søskende eller et barn, som på grund af kendte fysiske eller psykiske helbredsmæssige forhold må anses for særligt ressourcekrævende.

Hvis et barn i forslag falder uden for ansøgernes godkendelse, og ansøgerne ønsker at få godkendelsen udvidet til at omfatte barnet, er det samrådet, som skal tage stilling til, om en sådan ansøgning kan imødekommes.

Haagerkonventionen

Danmark har tiltrådt Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner. Konventionen er trådt i kraft i Danmark den 11. november 1997. Konventionsteksten findes på Haagerkonferencens hjemmeside: hcch.net/e/conventions/text33e.html

Det Permanente Bureau i Haag

Det permanente bureau varetager forberedelse og tilrettelæggelse af Haagerkonferencens samlinger, møderne i Rådet og i de særlige udvalg, samt det øvrige sekretariatsarbejde for Haagerkonferencens samlinger. Haagerkonferencen om International Privatret er en international organisation, der igennem en lang årrække har arbejdet med harmonisering af international privatret, hovedsagelig gennem udarbejdelse og forhandling af internationale konventioner. Haagerkonferencens arbejde har resulteret i et betydeligt antal vigtige konventioner på forskellige områder inden for international privatret. Organisationen har hidtil vedtaget 35 konventioner, herunder Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner og tæller i dag 65 medlemmer, heriblandt alle Den Europæiske Unions medlemsstater.

Det faseopdelte undersøgelses- og godkendelsesforløb

Alle ansøgere, uanset hvorfra de ønsker at adoptere, skal gennemgå det faseopdelte undersøgelses- og godkendelsesforløb, og dermed deltage i det adoptionsforberedende kursus.

- **Fase 1**

I fase 1 af undersøgelses- og godkendelsesforløbet vurderes det, om ansøgeren opfylder de generelle godkendelseskrav, som stilles til ansøgerens alder, samliv, helbred, strafforhold, boligforhold og økonomi. Kravene er nærmere fastlagt i godkendelsesbekendtgørelsen. Hvis ansøgeren opfylder de generelle krav, giver samrådet tilladelse til, at undersøgelses- og godkendelsesforløbet kan fortsætte. Opfylder ansøgeren ikke betingelserne, giver samrådet afslag på ansøgningen.

- **Fase 2**

Fase 2 består af et adoptionsforberedende kursus. Kurset er obligatorisk for alle, der ikke tidligere har adopteret. Kurset består af to weekendkurser og afvikles tre steder i landet.

- **Fase 3**

Fase 3 kan påbegyndes, når ansøgeren – efter at have deltaget i det adoptionsforberedende kursus – på ny retter henvendelse til samrådet. I fase 3 skal det vurderes, om man også efter en individuel vurdering kan anses for egnet til at adoptere.

Fremmedadoption

Fremmed adoption er adoption af et barn, hvor ansøgerne ikke har en sådan tilknytning (i form af for eksempel familierelationer) til barnet eller dets forældre, at der er tale om en familieadoption. Ved fremmedadoption kender ansøgeren i langt de fleste tilfælde ikke i forvejen det barn, som han eller hun ønsker at adoptere. Barnet vil normalt blive anvist igennem en af de formidlende organisationer (ved international fremmedadoption) eller af Adoptionsnævnet (ved national fremmedadoption). Barnets biologiske forældre vil normalt ikke kunne få kendskab til, hvem adoptivforældrene er (anonym adoption).

Matchning

En matchning finder sted, når en af de formidlende organisationer bringer et konkret barn i forslag til en ansøger eller et ansøgerpar. Hvis den formidlende organisation selv har matchet barnet med ansøgeren, skal sagen altid sendes til samrådet til orientering. Hvis det er organisationens udenlandske samarbejdspart, der har matchet, sker et af følgende hændelsesforløb:

- ◆ Ligger matchningsforslaget ifølge den formidlende organisation inden for ansøgerens godkendelsesramme, sendes matchningsforslaget direkte til ansøgeren, der skal tilkendegive, om barnet ønskes hjemtaget.
- ◆ Hvis den formidlende organisation er i tvivl, om barnet ligger inden for ansøgerens godkendelse, forelægger organisationen sagen for adoptionsområdet, der tager stilling til, om matchningsforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelsesramme.
- ◆ Ligger matchningsforslaget ifølge den formidlende organisation uden for ansøgerens godkendelse, skal organisationen gøre ansøgeren bekendt med, at forslaget vurderes at ligge uden for godkendelsen, og at ansøgeren har mulighed for at søge om at få udvidet den abstrakte godkendelse til at omfatte det konkrete barn. Erklærer ansøgeren, at vedkommende ønsker at ansøge om dette, forelægges dette spørgsmål samrådet.

Herudover matcher Adoptionsnævnets voteringsgruppe børn født i Danmark (national fremmedadoption) til godkendte ansøgere, der ønsker at gennemføre en national adoption.